

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 27 (2730) 2002 JULY-LIEPÄ 9

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS - LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ON L5C 1T3 CANADA

www.tzib.com Nr. kaina - \$1

Naujos tylos siekiant

"Kažkodėl tyli visi žurnalistas, visos komisijos, visos sąjungos ir draugijos"... (Prof. Ona Voveraitienė, *Lietuvos aidas*, 2002.VI.05. nr. 128) - tai sakiny iš straipsnio *Šaukiu aš tautą, KGB užguitą*, kuriame faktais nurodoma KGB veikla dabartinėje nepriklausomoje Lietuvoje.

NĖRA ko tikėtis, kad toji veikla bent daugeliui panašiai atrodytų. Mat kas vienam grėsmė, kitam gyvenimo kasdienybė. Kas vienam "penktoji kolona", kitam tik perdėtas įsivaizdavimas, daiktas, pakistas po padidinamuoju stiklu. Vienas dalykas betgi turėtų būti suprantamas visiems, kad slapstasis saugumas niekada nebūna kaip koks viešumon išstatytas daiktas, apie kurį visi panašiai vienodai kalbėtų. Jei taip būtų - jis nebebūtų nei slapstasis, nei saugumas. Jau vien dėlto, kad kiekviena valstybė kitoje valstybėje nori turėti savo agentų, reikėtų tikėti, kad ir Rusija Lietuvoje jų turi, ir tai dar dėl specifinių priežasčių, kurios visiems daugiau ar mažiau yra žinomos. Bet tai jau būtų atskira tema. Šį kartą rūpi pasakyti tylos klausimu. Aukščiau nurodytoje straipsnio citatoje užkliūva žodis "tyli". O tai jau daug ką reiškia, nes tyla kalbama prasme nėra gera byla. Ji gal gera ir reikalinga tarp vienodai garbingų ir sąžiningų žmonių, kai patylinimas padeda prieštaraujančiam atvėsti, apgalvoti, savo klaidas pamatyti. Tarp veidmainių su tyla nedaug ką laimėsi, nebent kartais tuo gali užsitikrinti kokią "šiltą vietelę." Visuomeniniuose bei valstybiniuose reikaluose, kai keliama rimti klausimai, aptariamose svarbios problemos ir ieškoma teisingų sprendimų - tyla gali tapti kenksmingu kolaboravimu su tais, kuriems daugiau rūpi asmeninė ar grupinė sėkmė. Tokiu atveju tyla yra neigiamas, kartais ir nusikalstamas reiškinys.

KELTI viešumon negerovės nėra savo krašto juodinimas, kaip kartais išsireiškia. Kas negerai pasakyta ar padaryta, turi būti pirmiausia žinoma tiems, kuriuos tai liečia. O liečia piliečius balsuotojus, kurie demokratinės šalyse plačiaja prasme yra ir krašto valdytojai, tikrieji šeimininkai. Jeigu jų išrinktoji vadovybė juos pačius apgaudinėja, jeigu jiems meluoja, žinotinus dalykus nuo jų slepia - tokia vadovybė turėtų pasitraukti ir, gink Dieve, nebekandidatuoti į kitas vadovaujamas pareigas, nebepiktinti žmonių, nebekenkti valstybės vardui. Deja, taip nėra. Užtuot supratę savo elgsenos kenksmingumą, savo įgaliojimus panaudodami bando susidoroti su negerovės skelbiančiais. Aukščiau paminėtame straipsnyje skaitome, kad Lietuvos radijas jau įvedęs partinę cenzūrą ir iš darbo atleidęs laisvą žodį sakiusius geriausius žurnalistus. Tai jau demokratinio keliu norintiems eiti - pančiai ant kojų. O valstybiniu mastu - tai tikra atžanga. Kai tokie panašūs reiškiniai susideda krūvon, peršasi išvada, kad buvusią sovietinę cenzūrą ir, apskritai, priešpauą norima pakeisti švelnesniu dalyku - tyliu prisitaikymu, pataikavimu, kad žmonės įprastų geruoju pasiduoti ir linkioti prieš darbdavius viršininkus. O jeigu ir nelinkioti, tai bent tylėti, nieko nematyti, negirdėti, o tik klausyti. Tokią keistą sąrangą kai kam rūpi pavadinti atviros visuomenės vardu. Tai būtų tik senoji tipo propagandinė iškaba, bylojanti, kad pas mus viskas puiku ir visi "broliškai" laimingi. O iš tikrųjų atvira visuomenė yra ta, kuri nevengia tiesos pasakyti, kuri budi, kuri į savo darbdavius žiūri ne vergo, bet laisvo piliečio akimis. Ir netyli, jei reikia ką pasakyti, aiškiai suvokdama prasmę to atviro, kuris iškyla besirūpinant ne savo asmeniniais, bet visos tautos bei valstybės reikalais. Č.S.

KANADOS ĮVYKIAI

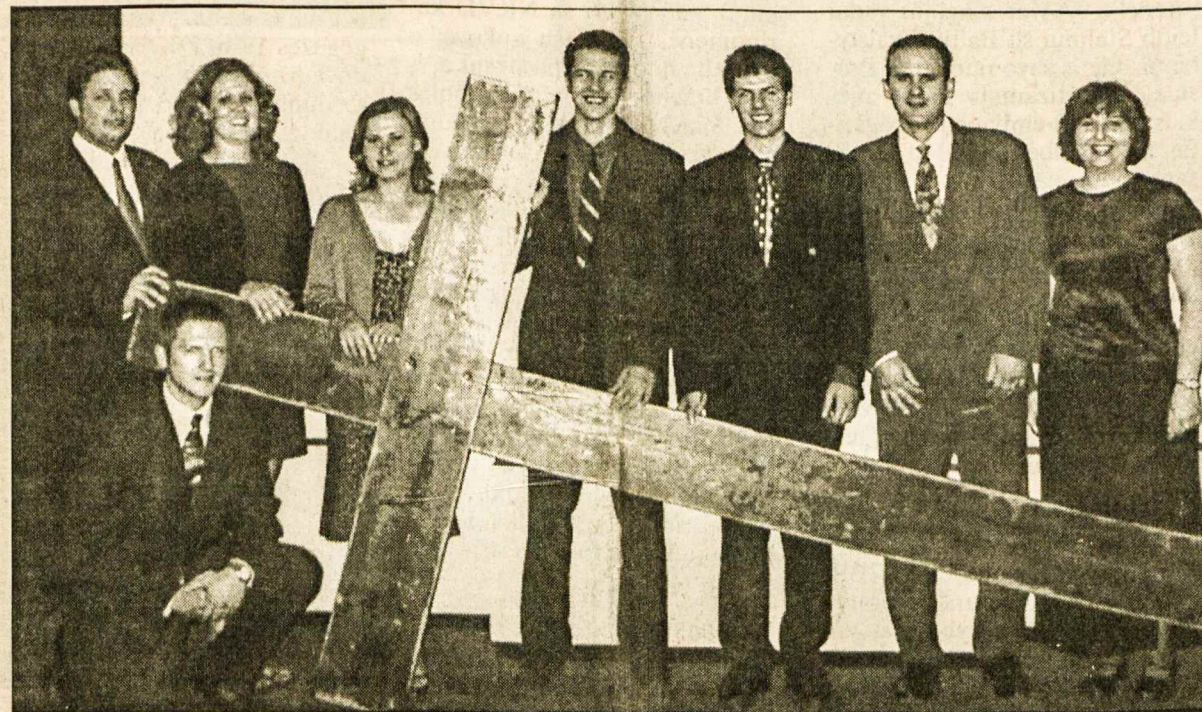
Brangiai kainavusi konferencija

G-8 vadovų konferencija Kananaskis (Alberta) kalnų kurorto vietovėje truko tik porą dienų (birželio 26-28 d.d.), bet kainavo rengėjams, Kanadai, beveik pusę milijono dolerių. Konferencijoje dalyvavo Kanados, D. Britanijos, Japonijos ir Italijos min. pirmininkai, JAV, Prancūzijos ir Rusijos prezidentai ir Vokietijos kancleris. Kadangi konferencija vyko toli nuo didesnių miestų, stropiai saugoma kariuomenės ir policijos dalinių (kuriuos parko tarnautojai turėjo ginti nuo kurorto aplinkėse slapijančių vietinių lokių), ji laikoma labai pavykusia: visas vadovų dėmesys buvo skirtas 30-ties valandų darbotvarkėi. Kiekvienos valstybės delegatų skaičius dėl vietos stokos buvo sumažintas nuo ankstesnės konferencijos dalyvavusių maždaug 1,000 iki 36.

Konferencijos pirmininkas Jean Chretien buvo paruošęs savo darbotvarkėje daugiausia kalbėti apie pagalbą Afrikos žemynui, tačiau JAV prezidentas atsivežė savo problemas, ir pirmą dieną buvo svarstyta kova su teroristais bei Izraelio-palestinių konfliktas. Prezidento G. W. Bush dar prieš konferenci-

jos pradžią paskelbta nuostata, kad JAV su palestiniečių vadovu Y. Arafat daugiau nesisidės ir kad pastarasis turi būti kuo greičiau pakeistas kitu, terorizmo veiksmams nesusitepusiu, bet demokratiškai išrinktu vadovu, sukėlė aštrius diskusijas. Bet kitas G. W. Bush pasiūlymas duoti \$(JAV) 20 bln. (JAV pažadėjo \$10 bln., kitą \$10 bln. sudėtų kitų šešios G-8 narės per ateinančius 10 metų) Rusijai jos atominių ginklų atsargų sunaikinimui, kad jie nepakliūtų į teroristų rankas, buvo priimtas. Ta proga Rusijos prezidentas buvo paskelbtas pilnatiesiu G-8 konferencijos nariu. Antrą konferencijos dieną buvo prieita ir prie pagalbos Afrikai klausimo, tačiau vietoj afrikiečių prašytos \$(JAV)64 bln. metinės sumos, buvo pažadėta tik \$(JAV)6 bln. ir tai su įvairiomis pridėtinėmis sąlygomis.

Daugiausia pinigų buvo išleista šios konferencijos saugumo reikalams. Visi keliai į Kananaskis buvo užverti, įvažiuojantieji tarnybiniai ir aprūpinamieji autovežimiai ir jų vairuotojai bei keleiviai buvo tikrinami; erdvė virš konferencijos 100 km (Nukelta į 6-tą psl.)

Pasaulio jaunimo dienų kryžių, atgabentą iš Montrealio, priėmė ir lietuviškas jaunimas Torontose

Kanados lietuvių bendruomenės krašto valdyba surengė atsisveikinimo vakarienę Lietuvos ambasadoriui Kanadoje Rimantui Šidlauskui ir jo šeimai birželio 27 d. Prisikėlimo parapijos patalpose, Torontose. Nuotraukoje Šidlauskų šeima su KLB valdybos nariais. Iš k. priekyje - Rokas ir Dominykas Šidlauskai, ambasadorius Rimantas Šidlauskas, KLB krašto valdybos pirmininkė Rūta Žilinskienė, gen. garbės konsulas Haris Lapas. Antroje eilėje - Matas Stanevičius, Algirdas Vaičiūnas, Astra Šidlauskienė, Irena Ross, Marytė Vasiliauskienė, Silvija Piečaitienė, III eilėje - kun. Edis Putrimas, Vida Stanevičienė, Rasa Kurienė, Darius Sonda, Petras Meiklejohn

Pasaulinis karas be tankų

Pasaulinio masto futbolo rungtynės, kurias sekė milijonai žiūrovų daugelyje kraštų

POVILAS ŽUMBAKIS

Ispanijos mieste Seville susirinko Europos sąjungos vadai aptarti Europos ateities ir ypač 2004-iais metais planuojamo naujų valstybių priėmimo. (Šis sprendimas turės istorinę reikšmę Lietuvai ateitai).

Buvo manyta, kad suvažiavimo eiga trukdys demonstrantai. Žadėjo atvykti 10,000, kad galėtų sutrukdyti posėdžiautojų darbą. Tačiau šio tikslo pasiekti jiems nepavyko. Visi dėjo šeštą dieną posėdžių darbas buvo nutrauktas. Svarbūs Europos ateities reikalai buvo atidėti vienai valandai. Priežastis? Futbolo rungtynės tarp Ispanijos ir Korėjos FIFA pasaulio pirmenybių ketvircio baigmėje! (Korėja laimėjo po dviejų pratimų).

Politikai Ispanijoje nebuvo vieninteliai, pakeitę savo darbo eigą dėl futbolo pirmenybių. Vokietijos kancleris, D. Britanijos min. pirmininkas, Ispanijos, Italijos, Turkijos, Argentinos ir visa eilė kitų politikų nutraukė posėdžius, netgi kėlėsi vidury nakties, kad galėtų stebėti tas įdomias rungtynes. Prezidentas G.W. Bush skambino naktį, norėdamas palinkėti komandai sėkmės.

Pasaulio futbolo pirmenybės vyksta tik vieną kartą per ketverius metus. Visi civilizuoti ir pusiau civilizuoti pasaulio kraštai turi galimybę jose dalyvauti. Pasiruošimas trunka dvejus metus. Milijonai žmonių stengiasi, kad jų kraštas dalyvautų baigmėsse turnyro žaidynėse. (Teisę dalyvauti turi tik 32 komandos iš daugiau kaip 200 kraštų).

Nuo senų laikų sportas vaidina didelį vaidmenį pasaulio politikoje. Senais laikais netgi karai buvo laikinai nutraukiami

dėl olimpinių žaidynių. Vienas lemiančių momentų pačioje šalito karo įtampoje buvo "draugiškos" stalo teniso rungtynės tarp kiniečių ir amerikiečių. Jos atidarė duris prezidento R. Nixon'o kelionei į Kiniją, pralaužė diplomatinis ledus tarp dviejų didžiųjų valstybių.

Politinę ir patriotinę sporto galią lietuviai gali puikiai suprasti. Kiek tautiečių manė, kad "Žalgirio" kova prieš Maskvos komandas krepšinio aikštelėje buvo tik sportinis užsiėmimas? Nejaugi sirgaliai neprisimena, kai sporto salės sienos plyšdavo nuo tautos šauksmo: LIE-TU-VA?! Kas susirūpindavo daugiausia Maskvoje po tokio vieningo šūkio? Sporto vadovai? Ar politbiuras?

Ro-Ri-Ro = Jogo bonito

Pasaulio futbolo pirmenybės yra plačiausiai sekamas sporto įvykis pasaulyje. Futbolas yra populiariausia sporto šaka pasaulyje, nes ji galima žaisti bet kokiame aikštelėje. Šis sportas tinka visoms kultūroms. Net ir patys neturtingiausi pasaulio vaikai gali mėgautis šiuo sportu, nes jis nereikalauja didelių išlaidų. Šiai sporto šakai nereikia brangių priemonių, kuriomis taip žavisi turtingieji kraštai.

Beveik kiekvienos valstybės futbolo komanda turi savo žaidimo stilių. Futbolo mėgėjai labai vertina britų komandos gyvybės talentus, sistemingą ir stiprų vokiečių žaidimą, rafinuotą Italijos bei Prancūzijos stilių, komandinį Korėjos ir Amerikos žaidimą.

Bene labiausiai savo ypatingu žaidimu pasižymi braziliečiai, kurie net keletą kartų yra laimėję pasaulio pirmenybes. Bet jie yra žymūs ne tik dėl savo pergalių. *Jogo bonito* (gražus

žaidimas - beautiful play) yra klasikinis braziliečių stilius. Tai sporto judesių grožis, panašus į baletą. Jis yra nuostabus, nes sukuriamas žaidimo metu per kelias sekundes.

Pasaulio futbolo mėgėjai žino, ką reiškia Ro-Ri-Ro! Tai tryys braziliečiai, kurių žaidimo lygiui apibūdinti pritrūksta žodžių. Netgi rungtynių rezultatai nėra labai svarbūs. Galima tik žiūrėti ir grožėtis jų žaidimu. Ties trys profesionalai yra: Ronaldo, Rivaldo ir Ronaldinho. Brazilijos komandose jie nežaidžia. Juos jau seniai pasamdė europiečiai.

Teigiama globalizacija

Pirmose turnyro rungtynėse afrikiečių komanda iš Senegalijos įveikė buvusius pasaulio čempionus - Prancūzijos komandą. Sezone metu beveik visi Senegalijos futbolistai žaidžia profesionaliose lygose Prancūzijoje. O prancūzų futbolo žvaigždės žaidžia ne savo šalyje, bet kitose Europos kraštuose, kur gauna didesnę atlyginimą. Tad prancūzų sirgaliai, žiūrėdami rungtynes, žaidžius iš Afrikos pažįsta geriau, negu savo rinktinės žvaigždes, nes juos mato žaidžiant dažniau.

Vokietijai žaidžiant su Lenkija, vienas pagrindinių vokiečių žaidėjų buvo lenkas, o lenkų komandoje - afrikietis, skubiai priėmęs Lenkijos pilietybę. Kai amerikiečiai žaidė su vokiečiais, devyni jų komandos futbolininkai buvo žaidę anksčiau arba žaidžiantys šiuo metu Vokietijos profesionalų grupėse.

Futbolo teisėtvarka

Futbolo žaidimo taisyklės yra gan paprastos. Teisėjai nebūtinai turi mokėti kalbą korigalių. *Jogo bonito* (gražus

Savaitė Lietuvoje

Pareigūnas iš Norvegijos

Birželio 25-26 d.d. Lietuvos lankėsi Norvegijos užsienio reikalų ministeris Jan Petersen, rašo LGTIC. Su Lietuvos valdžios atstovais jis aptarė Lietuvos ir Norvegijos santykius, glaudesnio ekonominio bendradarbiavimo galimybes, Lietuvos siekį įsijungti į ŠAS, Europos sąjungą bei regioninį bendradarbiavimą.

Vizito metu buvo pasirašytos dvi sutartys, kuriose numatytas Lietuvos ir Norvegijos bendradarbiavimas tuberkuliozės ir ŽIV (AIDS) išankstinės apsaugos srityje.

Lietuvoje investavusi beveik 100 mln. JAV dolerių, Norvegija yra devinta pagrindinių valstybių investuotojų sąrašė. Stambiausios investicijos - "Statoil Lietuva", viešbučio "Lietuva" remontas, "Akmenės cementas". Norvegija taip pat yra penkta valstybė, parėmusi įvairius socialinių ir ekonominių reformų skatinimo, demokratinio proceso stiprinimo projektus.

Patvirtinta SAPARD sutartis

Lietuvos seimas birželio 25 d. patvirtino Lietuvos ir Europos bendrijos komisijos metinę finansavimo sutartį 2001 metams dėl Specialiosios žemės ūkio ir kaimo plėtros paramos programos (SAPARD). Ją patvirtinus, Lietuvos žemės ūkiui ir kaimo plėtros finansavimui bus skirta apie 106.9 mln. litų, kurie turi būti panaudoti iki kitų metų gruodžio 31 d., rašo LGTIC.

Tai yra antroji metinio finansavimo sutartis SAPARD paramos lėšoms, kuri sudaroma tarp Lietuvos ir Europos bendrijos. Nuo 2000 m. iki 2006 m. kasmet per SAPARD programą 10 valstybių-kandidačių žemės ūkio sektoriui bus skiriama 520 mln. eurų, Lietuvai - maždaug po 30 mln. eurų (apie 103.6 mln. litų). Kiekvienai valstybei parama skiriama atsižvelgiant į objektyvius kriterijus, kaip žemės ūkyje dirbančių gyventojų skaičius, žemės ūkio teritorija ir t.t. Projektai turi būti bendrai finansuojami ir iš valstybinių paramos fondų.

Nepasitiki sienų apsauga

Valstybės sienos apsaugos tarnybos (VSAT) užsakyta gegužės 23-29 dienomis "Baltijos tyrimų" atliktos apklausos rezultatai parodė, kad tik 56% 15-74 metų Lietuvos gyventojų žino tikslų institucijos, saugančios Lietuvos sieną, pavadinimą. Beveik kas penktas apklaustasis sakė, kad valstybės sieną saugo Pasienio policija. Dauguma gyventojų (41% apklaustųjų) nepasitiki VSAT darbu. Tik 38% šia institucija pasitiki, o 21% neturi nuomonės.

Tarp penkių vertinamų institucijų - Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnybos, Muitinės departamento, policijos, Prie-

gairinės apsaugos ir gelbėjimo departamento bei Valstybės sienos apsaugos tarnybos, net 88% apklaustųjų geriausiai įvertino ugniagesių darbą. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento darbuotojai taip pat laikomi "mažiausiai korumpuotais". Gyventojų nuomone, korupcija labiausiai klesti muitininkų darbe, praneša LGTIC.

Nori atšaukti sutartį

Birželio 26 d. Rusijos seimas - dūma ipareigojo Tarptautinių reikalų komitetą paprašyti užsienio reikalų ministerijos informacijos apie galimybę atšaukti iš parlamento žemiųjų rūmų Rusijos ir Lietuvos valstybinės sienos sutartį, skelbia LGTIC. Dokumentas buvo pasirašytas 1997 m. spalio 24 d. ir patiktas dūmai patvirtinti. Parlamentarų nuomone, sutartyje nenumatytos Karaliaučiaus srities gyventojų pilietinių teisių ir laisvių garantijos.

Prieš tai, birželio 19 d., dūmos deputatai paskelbė kreipimąsi į Rusijos prezidentą, prašydami laikytis griežtos pozicijos derybose su ES Karaliaučiaus srities "gyvybinės veiklos užtikrinimo" klausimu. Jie apgailestavo, kad ES valstybės nepritaria Rusijos pasiūlymui užtikrinti bevizį važiavimą jos piliečiams ir laisvą krovinių gabenimą tarp Karaliaučiaus srities ir kitos Rusijos teritorijos dalies.

Lietuvos seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininkas Gediminas Kirklis tokius pareiškimus pavadino propagandiniu spaudimu, neturintį jokios įtakos Lietuvos įsijungimui į Europos sąjungą. Jo manymu, Rusija dėl Karaliaučiaus srities gyventojų laisvo judėjimo turi derėtis su ES. Rusija pavėlavo su derybomis dėl Šengeno sutarties su ES, nesitikėdama, jog Lietuva taip greitai pasieks narystę ES, todėl ir imasi propagandinio spaudimo priemonių.

Prezidento atsakas

Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus liepos 3 d. televizijos laidoje tvirtino, kad 1991 m. patvirtintos Lietuvos ir Rusijos sienų sutarties peržiūrėti neketina nei Lietuva nei Rusija. O 1997 m. sutarties dėl konkrečios linijos, kurią jau patvirtino Lietuvos seimas, jei Rusija ir nepatvirtins - "išgyvensime ir be jos".

Jo manymu, Lietuvoje perdėta reaguojama į Rusijos radikalų pareiškimus, ir tai rodo "inertišką polinkį gyventi Rusijos baimės atmosferoje", praneša LGTIC. Tikruosius santykius kuria ne radikalai, o "pozityvioji diplomacija", kurios pagrindu bendradarbiaujama ir stengiamasi klausimus išspręsti. "Juk esame brandi valstybė, pasirinkusi savo kelią", teigė prezidentas, ir "kaip būsimi Europos sąjungos ir NATO nariai, turime labiau pasitikėti savimi". RSJ

Šiame numeryje

Naujos tylos siekiant

Priespaudą norima pakeisti tyliu prisitaikymu, pataikavimu

Pasaulinis karas be tankų

Politinę ir patriotinę sporto galią lietuviai gali puikiai suprasti

Markulis Erelis - partizanų išdavikas

Jis lengvai nepasidavė, dar ilgai bandė "vadovauti"

Pažanga Lietuvos kariuomenėje

Daug dėmesio skiriama paruošimui gero kario

Du Baltijos tyrinėtojai

Srovių kryptį ir greitį įtakoja vėjo jėga, vandens tankis

Už permainas Karaliaučiaus krašte

Visi Rusijos atkelti gyventojai turi būti grąžinti atgal

Mala Dievo malūnai

Iškaitės, patenkintas vilko iš namų kumpius, skilandžius...

"Sutryptos viltys"

Partizanas padėjo ir pasakė, kad toliau jis pats nusineš...

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672 FAX 905 290-9802 E-mail: tevzib@pathcom.com

www.tzib.com

PAP Registration No. 9408. CPM 1001760

LEIDĖJAS: Kanados lietuvių kultūros draugija „Žiburiai“. **REDAGUOJA:** kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaiztutienė. Metinė prenumerata – \$45, mėmė – \$55, garbės – \$65. Oro pašto į užjūrius – \$170, paprastu pašto – \$60. Amerikoje – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalai kreiptis į „TZ“ administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuostata. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. „Žiburiai“, Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication: 2221 Niagara Falls Blvd., Niagara Falls, NY 14304-5709. Subscriptions: regular \$45.00, patron \$55.00, sponsor \$65.00 per year. Airmail overseas – \$170, regular mail overseas – \$60. PERIODICALS Postage paid at Niagara Falls, NY. US POSTMASTER: send address changes to: „Tėviškės žiburiai“, P.O. Box 1072 Niagara Falls, NY 14304. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

We acknowledge the financial assistance of the Government of Canada, through the Publications Assistance Program (PAP), toward our mailing costs.

RELIGINIAME GYVENIME

Šeši nauji varpai, Kiolo no arkivyskopo kardinolo J. Meisnerio padovanoti Vilniaus arkikatedrai, š.m. gegužės 25 d. buvo iškilmingai pašventinti dalyvaujant pačiam dovanotojui, apaštališkajam nuncijui P.S. Zurbrigggen, kardinolui A.J. Bačkui, arkivyskupui S. Tamkevičiui, vyskupams J. Borutai, S.J. ir J. Tunaičiui, kiems dvasininkams bei pasauliečiams svečiams. Iškilmė prasidėjo eise na arkikatedros aikštėje. Apie varpų reikšmę kalbėjo kardinolas A.J. Bačkis. Kiolo no kardinolas savo kalboje pabrėžė, kad varpų gaudesys kviečia garbinti Dievą, varpai esą gyvenimo palydovai. Padėkos žodžius tarė Vilniaus vicemeras V. Mačiulis ir Vilniaus arkikatedros administracijos kun. R. Doveika. Po iškilnių katedros aikštėje vyko gegužinė. Varpai buvo iškelti Vokietijoje š.m. kovo 8 d. Kiekvienas iš jų turi vardą ir įrašą lotynų kalba. Didžiausias varpas skirtas Joakimui – kardinolo Meisnerio globėjui. Antrasis pagal dydį – skirtas Šv. Kazimiero garbei.

Į Lurdą šiais metais gegužės 23 d. vyko apie 27,000 karių maldininkų iš 38 valstybių. Suvažiavimas tęsėsi iki gegužės 26 d. ir jo tema buvo „Vanduo“ – simbolizuojantis švarą, krikštą ir atsinaujinimą. Lietuvos grupę sudarė 40 karių, atstovaujančių visoms iguoloms. Vadovavo vyriausiasis kariuomenės kapelionas plk. ltn. Juozas Gražulis. Dalyvavo ir kariuomenės ordinaras vysk. Eug. Bartulis. Susitikime vyko daug įvairių renginių. Lietuviai šventė Eucharistiją gegužės 23 d. Šv. Jo no Vianėjos šventovėje; suvažiavimo atidarymas vyko kitą dieną Šv. Pijaus X katedroje, talpinančioje 30,000 žmonių. Lietuviai su vokiečiais po Mišių prie Grotos ejo Kryžiaus keliu, vadovaujant kariuomenės kapelionams ir kun. St. Kazėnui. Susitikimas baigtas tarptautinės karių bendruomenės Mišiomis, kurioms vadovavo kardinolas G. Battista Re iš Vatikano. Vakare koncertavo Vokietijos Koblenzo karinis orkestras.

Katalikiškos radijo laidos „Laiko dvasia“ darbuotojų grupė š.m. gegužės 21 d. lankėsi Latvijoje, susitiko Rygoje su ten veikiančių katalikiško jaunimo organizacijų atstovais, susipažino su leidžiama literatūra, iš kurios pats naujasis leidinys – *Arti pasaulio*. Tai kiekvienos dienos Šventojo Rašto skaitiniai, maldos ir ištraukos iš šventųjų gyvenimų. Leidinys mėnesinis ir spausdinamas 3000 egz. tiražu. Be to, tas pats leidybos centras neseniai yra išleidęs knygą apie Motiną Teresę iš Kalkutos ir Tėvą Rožę – Taizės bendruomenės įkūrėją – *Malda. Šaltinio gaivumas*. Prieš dvejus metus ši leidykla išleido knygą apie šv. Pranciškaus gyvenimą. Šio Latvijos katalikiško centro jaunimo reikalų vedėjas yra kun. Andris Kravalius.

A+ KAZIMIERUI ŠAPOČKINUI

mirus,

nuoširdžiausią užuojautą reiškiamo jo žmonai, dukrai su šeima ir kitiems artimiesiems –

Čičinauskai,
Stašaičiai,
Kaveckai,

JAV

Markulis Erelis - partizanų išdavikas

Paaikšėjus aplinkybėms, kaip visa tai įvyko

KAZYS BLAŽEVIČIUS

Ano meto politinė būklė

J. Markulis-Erelis, dr. Narutavičius (saugumiečių pravar-dėmis Ažuolas, Noreika, Kudir-ka) i istoriją įėjo kaip kilniais idealais besidangstęs žmogus, kuris stengėsi sužlugdyti Lietu- vos laisvės kovą, sukelti sumaištį išeivijoje Vakaruose ir padėti okupantams pavergti Lietuvą.

Po Jaltos ir Potsdamo kon- ferencijų JAV ir Anglijos vadai leido Stalinui su Baltijos valsty- bėmis elgtis savo nuožiūra. Pra- sidėjęs partizaninis karas nie- kais vertė Kremliaus propagan- dą, kuri skelbė, esą 1940 m. va- sarą Lietuvą savo noru įstojo į „broliškų sesių šeimą“. Todėl Kremlui reikėjo kuo greičiau palaužti partizaninį pasiprieši- nimą.

Tam tikslui, dar nepasibai- gus karui, reguliarios sovietų kariuomenės divizijos, buvo or- ganizuoti stribų būriai, plečia- mas seklių ir šnipų tinklas, tel- kiami išdavikai.

Isakymai sutriuškinti partizanus

1945 m. birželio 6 d. LTSS NDVD-NKGB Kauno operaty- vinio skyriaus valstybės saugu- mo pulk. Veselov informavo sa- vo pavaldinius, kad Stalino nu- rodymu L. Berija reikalauja „sutriuškinti banditų būrius (...) ir išvalyti Lietuvą nuo antitary- binio nacionalistinio elemento per 2-3 savaites“.

Birželio 8 d. SSSR Vals- tybės saugumo komiteto liau- dies komisaro pavaduotojas Saugumo tarnybos komisaras Kobulov reikalavo maksimaliai sustiprinti agentūrinį – operaty- vinį darbą su „banditais“ ir nu- rodė, kaip tai padaryti.

Birželio 21 d. gen. mjr. Golovko siūlė aviacijos paramą kovai su „banditais“.

Rugsėjo 22 d. SSSR NKVD-NKGB igaliojinis Lietu- voje gen. ltn. Tkačenka savo pavaldiniams įsakė „artimiausiu metu sumušti banditų gausų li- kučius“, o jei tai nebus padary- ta, „aplaidžiai atliekantiems tarny- bines pareigas bus perduoti ka- ro tribunolui“.

Kol generolai vienas kitam įsakinėdavo, laisvės gynėjai siutino Staliną ir Sniečką.

Pasaulinis karas be tankų

(Atkelta iš 1-mo psl.)

mandų dalyvių. Žaidimo taisyk- lės yra labai aiškios.

Vienas teisėjas ir du padėję- jai turi sekti futbolo rungtynes 90 minučių, o kartais dar 30 mi- nučių antlaikio – be jokių per- traukų (nebet žaidimas sustab- domas trumpam dėl sužeidimų ar žaidėjų pakeitimo). Teisėjo sprendimai turi būti teisingi ir tikslūs. Jis turi būti fiziškai stiprus, nes rungtynių metu jam tenka nubėgti net keliolika kilometrų.

Teisėjo sprendimas yra ga- lutinis. Negali būti peticijų ar svarstymų. Nėra tikrinami įra- šai, nustant ar sprendimas bu- vo teisingas. O teisėjai yra žmo- nės, kurie irgi daro klaidas, turi širdį ir jausmus, kaip ir visi kiti. Kartais galima jausti jų palan- kumą vienai ar kitai komandai, tačiau apskritai teisėjavimas fu- tbolo aikštėse yra puikus.

Žinoma, tai nereikia, kad žaidėjai nebando apeiti teisėjo sprendimų. Mėgstamiausias žai- dėjų būdas paveikti teisėjęs – suvaidinti. Šis elgesys yra grie- tai baudžiamas. Kritiškais mo- mentais reikiamose vietose yra suvaidinamas sužeidimas, reika- laujantis baudos. Tokia vaidyba yra pasiekusi meniską lygi. Vien- nas garsus braziliečių futbolistas tai lygina su išmintimi. Norint suvaidinti taip, kad žaidėjas pa-

veiktų teisėjo sprendimą, reikia turėti daug išminties. Tai nėra futbolo taisyklių norma, bet... taip daroma ir galvoje, kaip padaryti geriau. (O kiek tokio galvojimo randame teisėtvarkoje bei politiniuose sprendimuose?).

Tarptautinė lygybė

Taisyklės yra vienodos vi- somis futbolo komandoms. Tiek didžiausiu, tiek ir mažiausiu valstybių bei komandų žaidėjai turi tas pačias taisykles ir vieną būdą pasirodyti pasauliui: pri- pažinimą gausa savo talentu ir komandiniu žaidimu, o ne poli- tine, karine, ekonomine ir di- plomatine jėga. Pasaulio politikai negali sutarti dėl pasaulinio teismo ar tarptautinės teisės normų, o sporto žmonės tai praktikuoja jau nuo 1930-ųjų metų.

Šiose futbolo pirmenybėse tokia tarptautinė lygybė labai aiškiai vyravo. Pasaulio čempio- nai prancūzai pirmųjų rungtynių metu buvo nugalėti buvu- sios jos kolonijos Senegalijos komandos. Iš laimėtojų turnyre iškrito garsioji Argentinos ko- manda. Po to sekė Italija, D. Britanija, Portugalija. Tai ko- mandos, kurios prieš turnyrą buvo minimos kaip galimos čempionės. Iš daugiau kaip 200 komandų teliko keturios: po vieną iš Pietų Amerikos, Euro- pos, Vidurinių Rytų ir – pirmą kartą – komanda iš Azijos.

Kiek pasaulyje yra politinių ar diplomatinių forumų, kuriuo- se būtų laikomasi lygių teisių? Tik ne Jungtinėse Tautose, ku- rių viršūnėse sėdi didieji, galin- tys viską sustabdyti. Pasaulio „tvarka“ šiandien pasižymi ka- rais, krauju, terorų, okupaci- jom, grasinimais, netgi atomi- niais ginklais (Indija su Pakis- tanu)... Nors trumpam, pasau- lio sportininkai duoda pavyzdį politikams, kad galima laikytis tvarkos, varžytis be jokių oku- pacijų.

Partizanų žygiai

1945 m. gegužės 26 d. K. Ty- ciaus 120 partizanų būrys užėmė Kretingos aps. Endriejavo mies- telį ir išvaikė „tarybų valdžią“.

Birželio 3 d. A. Krinicko- Romelio būrio partizanai už- ėmė Švenčionių aps. Saldutiškio miestelį.

Birželio 7 d. Zarasų aps. Antazavės vls. Kūdros miške M. Kazano, K. Ramanausko ir B. Pupeikio vadovaujami partiza- nai 3 val. kovėsi su NKVD ka- riuomene, 16 priešų nukovė, o patys be nuostolių pasitraukė.

Birželio 17 d. Marijampolės aps. Šilavoto vls. Degimų kauty- nės K. Pinkvartos-Dešinio va- dovaujami partizanai per 5 val. kautyne su naikino 70 enkave- distų, žuvo 6 laisvės gynėjai.

Rugpjūčio 3 d. 15 partizanų dienos metu užėmė Vilkaviškio aps. Keturvalakių miestelį, iš- vaikė bolševikus, paėmė pabė- gusių enkavedistų ginklus ir su- šaukė gyventojų mitingą. Tai buvo laikai, kada kaime skam- bėjo partizanų dainos, o „tarybų valdžia“ bijojo partizanų. Oku- pantai siuto, karštingiškai ieško- jo naujų kovos formų.

Slaptieji planai

1945 m. vasario 9 d. pa- skelbta ir gegužės 31 d. pakarto- ta J. Paleckio ir A. Sniečkaus „amnestija“, žadėjusi nepasida- vusiems laisvės gynėjams „nie- kingą mirtį“, o jų artimiesiems – „amžiną gėdą“, laukiamų rezul- tatų nedavė.

Maskvos ir Vilniaus čekistų kabinetuose buvo pradėti suda- rinėti planai, kaip į partizanų vadovybę infiltruoti savo agen- tus ir laisvės kovą perimti į savo rankas.

Tokiems planams įgyven- dinti buvo palankus metas – partizanų apygardų vadai ieško- jo savitarpio ryšių, stengėsi su- daryti centrinę vadovybę, vy- riausiąjį ginkluotų pajėgų štabą ir kt.

Čekistams gana lengvai pa- vyko įgyvendinti savo planus, nes jie savo žinioje turėjo nese- niai užverbuotą ir Judo vaidme- niui tikusį Juozą Markulį. Jo pastangomis Vilniuje buvo įsteigtas fiktyvus visos Lietuvos partizanų „centras“, kurio kuri- mu patikėjo daug partizanų va- dų ir dėl to labai skaudžiai nu- kentėjo.

Hitlerinės okupacijos me- tais J. Markulis buvo pagrindinė- nis LLA-jos štabo narys, buvo pažįstamas su daugeliu iškilių inteligentų, rezistentų ir turėjo jų pasitikėjimą. Įgyti partizanų pasitikėjimą jam pavyko todėl, kad pažinojo partizanų vadus J. Kimštą-Žalgirį ir D. Vaitelį- Briedį. Pusbrolis J. Markulis- Vaiduoklis, žuvęs 1945.III.27, buvo „Didžiosios kovos“ apy- gardos propagandos ir agitaci- jos sk. viršininkas, o jo patėvio sesers sodyboje (Ukmergės aps.) buvo partizanų slėptuvė.

Markulis ir jo vaidmuo

Juozas Albinas Markulis g. 1913 m. Pittsburge, JAV. Mokė- si Kauno kunigų seminarijoje, 1941 m. baigė VDU medicinos fakultetą, nacių okupacijos me- tais provincijoje vertėsi gydytojo praktika. Nuo 1947 m. pradėjo dėstyti Vilniaus universitete.

J. Markulis čekistams į na- gaus pakliuvo 1945 m. vasarą kaip LLA štabo atstovas. Už- verbuotas greitai įgijo šeiminių- kų pasitikėjimą ir plačiai išvystė diversinį darbą. KGB aprūpino jį pinigais, pasais ir kt. doku- mentais partizanams, kurie ry- žosi legalizuotis, konspiraciniais butais Vilniuje, ryšiais su KGB agentūra Lenkijoje, visokerio- pai rėmė legendinio „centro“ veiklą.

1946 m. gegužės mėn. J. Merkulis legendinio pagrindžio „centro“ vardu užmezgė ryšius su „Didžiosios kovos“, „Tauro“ ir „Dainavos“ apygardų štabais.

Gegužės 28 d. J. Markulis, prisistatęs Aukštaičių partizanų ir fiktyvinio vienybės komite- to igaliojiniu, susitiko su „Tauro“ ap. vadu Z. Drunga-Mykolu Jonu ir kitais vadais, aptarė galimybę sudaryti bendrą par- tizanų vadovybę.

Birželio 6 d. TA „Geležinio vilko“ štabe susitiko J. Lukša, A. Varkala-Žaliukas iš Vakarų atvykę J. Deksnys ir V. Staneika su „centro“ atstovu J. Markuliu. Pasitarime buvo įsteigtas Ben- dras demokratinis pasipriešini- mo sąjūdis (BDPS), kurio va- dovų tapo J. Markulis.

Prasidėjo aktyvi provokaci- nė J. Markulio veikla, į jo pink- les pateko J. Deksnys, kuriam buvo artimos J. Markulio pro- paguojamos pasyvaus pasiprie- šinimo idėjos.

Rugpjūčio 12 d. J. Markulis Vilniuje, KGB bute, kvietė par- tizanų apygardų atstovų pasita- rimą. Buvo įsteigtas vyriausias ginkluotųjų pajėgų štabas (VGPS), kuris buvo BDPS ži- nioje. Į pasitarimą atvyko buvęs „Didžiosios kovos“ ap. vadas J. Misiūnas-Žalias Velnias (nuo gegužės 19 d. DKA pradėjo va- dovauti čekistas kpt. Gnėžtas – Gediminas, kurio pavad. buvo paliktas J. Misiūnas).

Po pasitarimo J. Misiūnas buvo siunttas ir pražuvo saugu- mo požemiuose. Jo vardu če- kistai DKA partizanams siuntė įvairius nurodymus. Buvo aiški- namasi, kad Žalias Velnias darbuojasi „centre“. Netrukus prasidėjo DKA vadų žūtys, apygardų agonija.

1946 m. lapkričio viduryje „Tauro“ apygardos vadų posė- dyje, kuriam dalyvavo apyg. vadas D. Jėčys-Ažuolis, rinkti- nių vadai, J. Lukša ir J. Marku- lis, buvo pripažintas VGPS vadovavimas partizanų veiklai, numatyta 1947 m. sausio 18 d. Vilniuje sušaukti visų apygardų vadų suvažiavimą. J. Markulis jau ruošėsi švęsti pergalę!...

Lapkričio 26 d. Vilniuje su- imtas Dainavos apyg. partizanų atstovas BDPS A. Kulikauskas- Daktaras, kuris buvo iškviestas į „centrą“, neva tai išvykai į Vakarus.

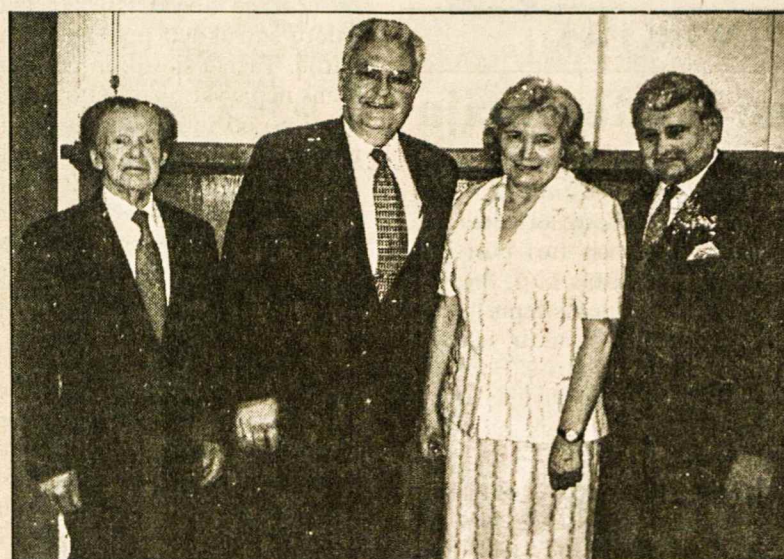
Gruodžio 22 d. Jungtinės Kęstučio apygardos vadų suva- žiavime J. Markulis išgavo vadų sutikimą dalyvauti 1947 m. sausio 18 d. suvažiavime.

Paaikšėjo išdavystė

Gruodžio 28 d. J. Lukša, A. Zaskėvičius ir B. Barzdžiukas, sugretinę daugybę faktų – pla- čią veiklą, silpną konspiraciją, disponavimą dideliais pinigais ir griežtos apsaiktos dokumentais, partizanų žūtis po jo apsilanky- mo – suprato, kad J. Markulis – KGB agentas. „Centro“ kūrime netikėjo D. Jėčys ir DKA „B“ rinktinės vadai A. Morkūnas- Plienai – jie J. Markuliui netei- kė jokių žinių ir todėl mažiau- siai nuo jo nukentėjo.

Markulio rengtas visos Lie- tuvos partizanų vadų suvažiavi- mas, kuriame jie būtų suimti, neįvyko. Prasidėjo provokato- riaus demaskavimas, tačiau jis lengvai nepasidavė, dar ilgai bandė „vadovauti“. Buvo ban- dyta konspiraciniame bute jį lik- viduoti, tačiau pro atsarginį išė- jimą pavyko jam pabėgti. Jaus- damas, kas laukia išdaviko, 1948 m. išvyko „tobulintis“ į Leningradą. Į Lietuvą grįžo 1952 m., mirė Vilniuje 1988 m.

J. Markulis savo juodą dar- bą dirbo dangstydamasis tautos ir valstybės interesų gynimu, verkdamas ir sakydamo patrio- tines kalbas prie jo pastangomis nužudytų partizanų kapų, uoliai tarnavo okupantams naikinant tautą.

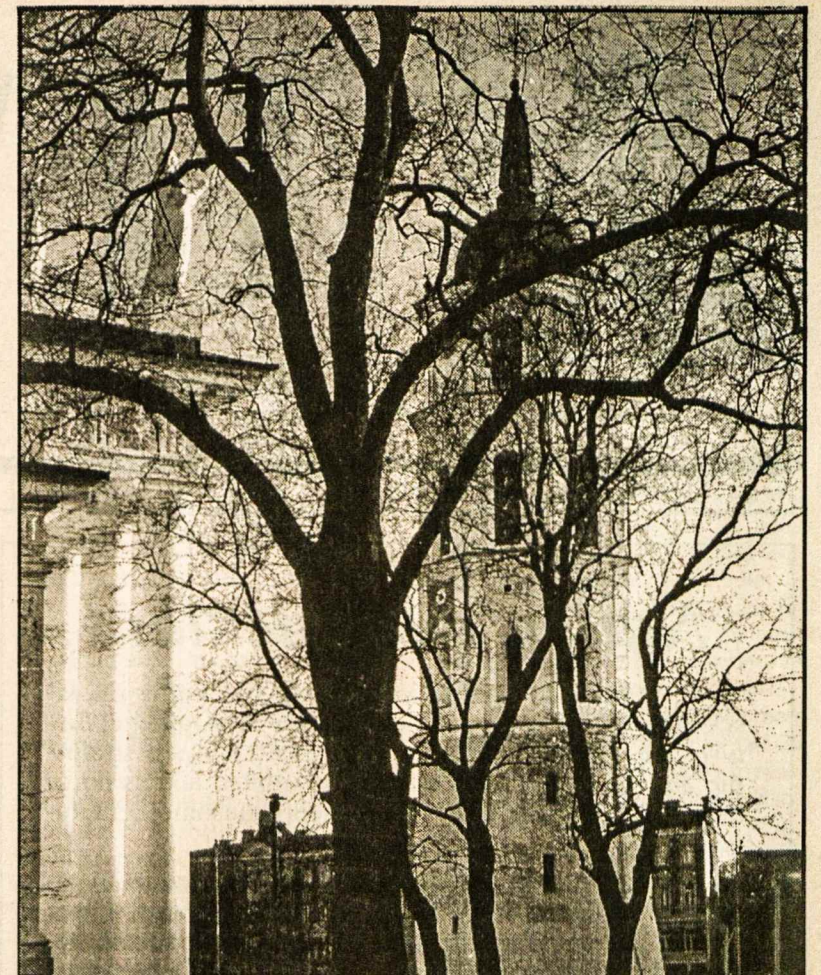
Los Angeles J. Daumanto šaulių kuopos valdybos nariai su JAV ats. plk. Romu Kilikausku V.29. Iš k. K. Karuža, plk. R. Kilikauskas, Irena Arienė, V. Vidugiris

A+ A

KAZIMIERUI ŠAPOČKINUI,

ilgamečiam Toronto „Šatrijos“ ir „Rambyno“ skautų-čių tuntų tėvų komiteto pirmininkui, pasi- traukus į amžinojo gyvenimo ramybę, liūdinčią žmoną NINĄ, dukrą RAMINTĄ su šeima, gilaus skausmo išgyvenimuose dėl mylimo vyro ir tėvo, nuoširdžiai užjaučiame ir dalinamės netekties skausmu –

„Šatrijos“ ir „Rambyno“ skautų-čių tuntai

Vilniaus arkikatedros-bazilikos varpinė, pradėta statyti XIII š. Dabartinę išvaizdą varpinė įgavo XVIII š. Architektas – Mykolas Šulcas. Nuotrauka A. Baltėno ir T. Paknio iš jų leidinio

Pažangą Lietuvos kariuomenėje

JAV ats. plk. Romo Kilikausko pranešimas šaulių susirinkime

IGNAS MEDZIUKAS

Gegužės 26 d. „Trakų vilo- je“ įvyko Los Angeles Juozo Daumanto šaulių kuopos susi- rinkimas, kuriame praėjusio su- sirinkimo protokolą perskaitė sekr. Irena Arienė. Kuopos va- do pavaduotojas Vytautas Vi- dugiris supažindino su gautais aplinkraščiais ir kitais raštais. Nutarta paskirti iš kuopos išdo 250 dol. Vlodo Pūtvio laiškas išleisti. Išd. Mindaugas Banio- nis perskaitė pajamų ir išlaidų apyskaitą. Kuopa šiuo metu Lietuvių kredito unijai turi 9,423 dol. Revizijos komisija (A. Pinkus ir A. Vilčinskienė) surašytą patikrinimo aktą patei- kė susirinkimui, kuris jį patvirti- no. Iš kuopos vado K. Karužos pranešimo paaikšėjo, kad kuo- poje yra 50 šaulių: kurių keletas yra neseniai atvykęs iš Lietu- vos čia nuolatiniame apsigyveni- mui. Prof. D. Kuiznienė pagal sutartas sąlygas rašo kuopos is- toriją. Susirinkimui pirmininka- vo garbės šaulys K. Milkovaitis.

Po cilinių reikalų aptarimo JAV ats. plk. Romas Kilikauskas kalbėjo apie Lietuvos sa- gumą. Kariuomenė pradėta or- ganizuoti nuo nulio. Per dešimtį metų padaryta didelė pažanga. Aprūpinant kariuomenę gauta daug paramos iš užsienio valsty- bių: šautuvų, aprangos, trans- porto priemonių. Kai 1992 m. atėjo į valdžią kairieji, seimo saugumo komiteto pirm. V. Petkevičius, buvęs stribas, sakė, kad Lietuvos saugumo rūpinasi Rusijos kariuomenė.

Į Lietuvos kariuomenės ap- rūpinimą buvo mažai krepiama

dėmesio. Jos išlaikymui buvo skiriama tik 0.6% BVP. Tai bu- vo suma, kuri leido karinėms pajėgoms tik vegetuoti. Eksko- munistai iš viso norėjo panai- kinti Lietuvos kariuomenę, kuri tada susidėjo iš savanorių, taip pat ir šaulių sąjungą. Tik 1996 m. pasikeitus seimo sudėčiai, imta vykdyti reformos, skiriant kariuomenės reikalsams 2% BVP. Gen. mjr. J. Kronkaičio pastangomis Rukloje koku- mui pulkui sudarytos norma- lios sąlygos, kaip priimta visose demokratinių kraštų kariuome- nėse. Įsteigta karo akademija, į kurią priimamos ir moterys, iš kurių, atrodo, 7 baigs nustatytą kursą. Labai kreipiamas dėme- sys į anglų kalbą, kuria vyksta komunikacija su kitų valstybių kariniais vienetais. Daug dėme- sio skiriama paruošimui gero kario. Ginklų galima gauti iš kitur. 105 mm patrankų gauta iš Danijos, priešlėktuvinė sistema – iš Švedijos. JAV davė 40,000 šautuvų, kuriuos atvežė į Klai- pėdos uostą, oro stebėjimo centro įrengimą, ryšių sistemą, 127 šarvuotą gauti iš Vokietijos, 2,000 kulkosvaidžių, du minų paieškos laivai. Kariuomenė ap- rūpinta prieštankiniais ginklais.

Iš devynių kandidatų į ŠAS (NATO) Lietuvos kariuomenė yra geriausiai pasiruošusi narys- tei. Tačiau sutinkama ir kliūčių – stengiamasi sumažinti krašto apsaugos biudžetą. Seimo narys Rolandas Pavilionis, kuris už- sienio lietuvių pavadinu „par- sidavėliais ir dvigubomis prosti- tutėmis“, šaukė, jog reikia refe- rendumo dėl įstojimo į ŠAS. Tokius iššokėlius, kaip Pavi- lionis, Štusauskas, Veselka, Murza, reikėtų ignoruoti.

Pažymėtina, kad šauliai Lie- tuvoje yra įtraukti į teritorinę gynybą. Lietuvos kariškiai daž- nai atvyksta į JAV pasitobulinti. Būtų gerai, jei LB sudarytų jiems sąlygas pabendrauti su vietos lietuviams.

Po ats. plk. R. Kilikausko pranešimo, kun. St. Anužiui, kuopos kapelionui, sukalbėjus maldą, vyko vaisės ir pabendravimas.

Turner & Porter

LAIDOTUVIŲ NAMAI

TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

Du Baltijos tyrinėtojai

Profesorius Vytautas Gudelis ir kapitonas Povilas A. Mažeika ištyrė Lietuvos pajūrį

B. STUNDŽIA

Geografas, geologas, profesorius, garbės daktaras Upsalos universitete **Vytautas Gudelis**, kurio darbų sąrašas siekia 700. Baigė gimnaziją Panevėžyje, kur ėmė jausti patraukimą plačiau pažinti gamtą, pasaulį ir jūrą. Studijos universitete – karo metais.

Netrukus V. Gudelis pasinėrė į Baltijos pajūrio ir Lietuvos paviršiaus tyrinėjimus. Jo darbai daug padėjo Baltijos jūros istorijai, senosios pajūrio laivininkystės pažinimas, Baltijos jūros ir marių žvejų naudotų įvardų (terminų) rinkimas. Jūrinių, buriuotojai ir jūros skautai ras nemažai jūrinių įvardų jo parengtame keturiomis kalbomis *Jūros krantotyro* terminų žodyne, išleistame 1993 m. Tame 408 puslapių žodyne yra apie 1990 įvardų lietuvių kalba.

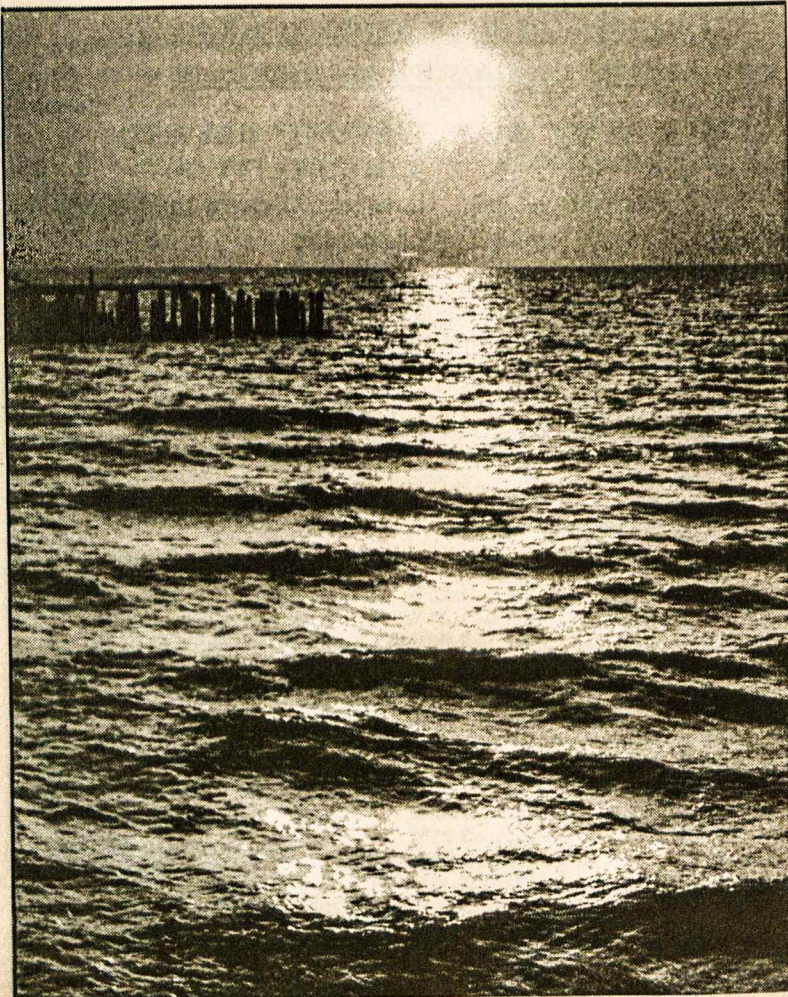
Mokslų akademijos bibliotekoje yra neišspausdintas jo rankraštis *Lietuvos žvejų marinistikos žodynas*, kurį profesorius žada dar peržiūrėti ir gal neužlugo išspausdins.

Turbūt paskutinis didelis jo veikalas, tai 444 psl. monografija *Lietuvos pajūris ir jūris*. Tai pajūrio, Kuršių marių, rytinės Baltijos atliktų tyrimų aprašymas su daugeliu senų žemėlapių ištraukų, cilė brėžinių ir nuotraukų. Trumpai nusakoma Baltijos jūros pakrantės ir prieikrantės geologinė ir istorinė praeitis. Ypatingas dėmesys skiriamas Kuršių nerijai ir marioms.

Nerija yra 52 km ilgio, (tik priklauso Lietuvai). Šiaurinė pajūrio dalis, kuri tęsiasi nuo Klaipėdos iki Latvijos sienos, yra dar 47 km. Praretinus ten miškus, smėlynai pradėjo slinkti gilyn į sausumą ir buvo prarasta nemažai dirbamos žemės. Autorius nemažai dėmesio skyrė Šventosios uostui ir jo praeičiai. Ten jūra yra daug seklesnė negu ties Nerija.

Idomiai aprašoma ir pietinė pajūrio dalis su Nemuno delta, Kintų, Rusnės ir Ventės rago apylinkėmis. Aptariama pajūrio gyvenimija ir augalai, hidrometeorologinės sąlygos. Ištraukia iš užmaršties ir aprašo žvejų gyvenimą, jų vartotas žvejybai burių ir irklines valtis. Apžvelgiama Baltijos jūros laivininkystė nuo seniausių laikų; paminimi įvairių laikotarpių ir vietovių laivai. Baltijos jūros laivininkystė turėjo šokių tokių ryšius ir su Didžiąja Lietuvos kunigaikštyste.

Grįždamas į dabartį, autorius primena, kad Baltijos jūra yra gerokai užteršta. Prie to daug prisidėjo Sovietų Rusijos ir jai pavaldžių valstybių statomos be vandens valymo įrengimų įmonės, karinės bazės, be saiko barstomos trąšos, pesticidai. Miestai neturėjo nutekamų vandenų valymo įmonių. Upės ir upeliai, tekėdami į Baltiją, teršė paplūdimius.

Banguojanti Baltijos jūra ties Palanga

Nuotr. V. Kapočiaus

Aprašė Baltijos jūrą

Povilas A. Mažeika, matyt, dar būdamas vidurinėje mokykloje, pradėjo domėtis jūrinių kyste, svajojo tapti kapitonu. Pradžioje jį randame plaukiojantį jūreivių Lietuvos Baltijos Lloyd laivu *Marijampolė*. Tada laivui vadovavo kpt. B. Krikštolaitis. Vėliau sužinoje, kad mokosi Italijos navigacijos institute, kurį baigęs gavo kapitono diplomą.

Vokietijoje, Flensburgo mieste, veikusioje baltiečių jūreivystės mokykloje vadovavo lietuvių skyriui ir dėstė navigaciją. Ten, nesant lietuviškų jūreivystės vadovėlių, paruošė studentams apie navigaciją konspektų.

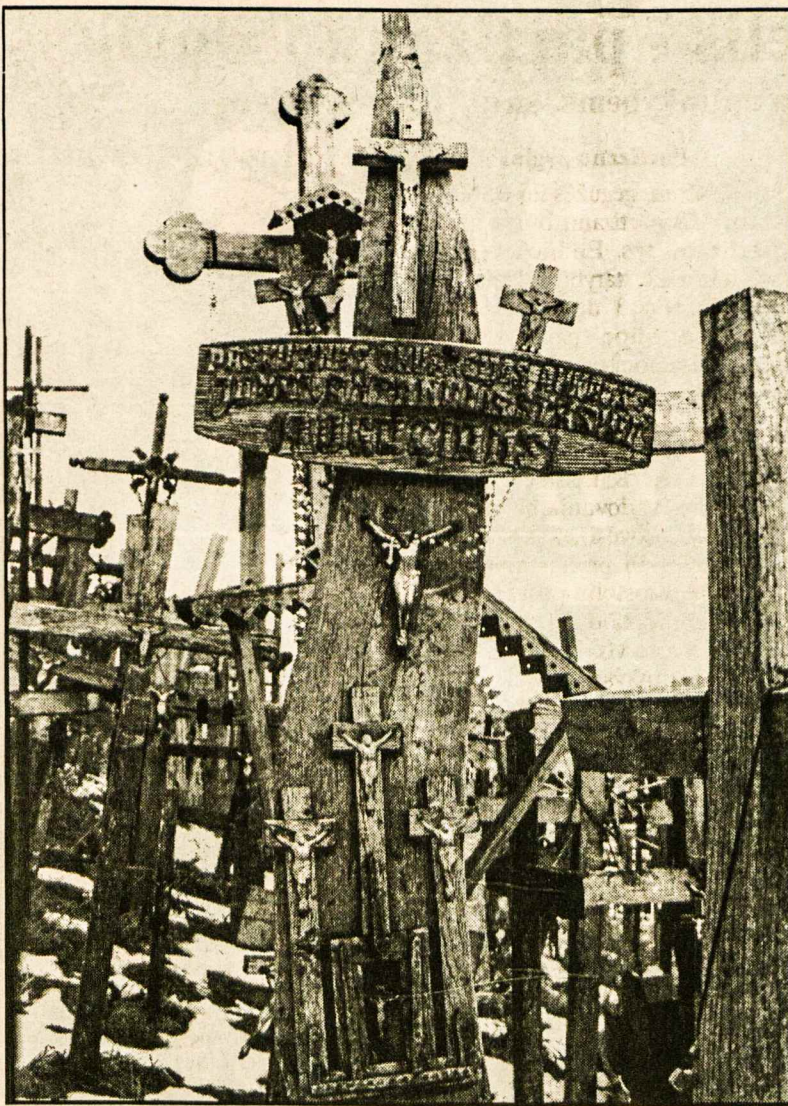
Užjūryje dirbo JAV žvejybos laivynė ir ėmė specializuotis okeanografijoje. Pradėjo užsienyje gyvenančių inžinierių ir architektų žurnale *Technikos žodis* ir laikraščiuose rodytis su jūra susiję rašiniai. Labai rūpinosi, kad Lietuva būtų jūrinė tauta ir turėtų savo laivyną. Prieš keletą metų išleido dar 1986 m. parašytą *Venezueloje apysaką Krantas* apie vokiškų nacių veiklą Klaipėdos srityje. 1995 m. sukvietė Lietuvoje dirbančių okeanografijos srityje pasitarimą ir 2001 m. išleido knygą *Baltijos jūros hidro dinamika*.

Jūroje vanduo teka, banguoja ir maišosi. Vanduo tekėdamas sudaro sroves, verpetus. Svarbiausia vandens tekėjimą lemianti jėga yra gravitacija. Srovių kryptį ir greitį įtakoja vėjo jėga, vandens tankis, temperatūra, krantų išsidėstymas, gylių ir dugno išvaizda. Srovės būna laikinos, pastovios ir pasikartojančios.

Vėjui trinantis su vandens paviršiumi susidaro ir bangos, kurių yra daug rūšių. Bangos išvysto didelę jėgą. Keturių pėdų aukštumo ir 10 sekundžių trukmės banga, atsimušdama į vienos mylios krantą, išvysto 35, 000 arklio jėgų energiją.

Baltijos jūrai daug įtakos turi vandens apykaita su Šiaurės jūra. Į Baltijos jūrą iš upių įteka per metus apie 500 kubinių kilometrų vandens. Į Šiaurės jūrą iš Baltijos išteka 1050, o įteka 490 kubinių km vandens. Iš Šiaurės jūros įtekantis vanduo palaiko Baltijos jūroje pastovų druskingumą, sumažina nuodingo vandenilio sulfido, papildoma deguonies kiekį ir švelnina klimatą. Dalis Baltijos jūros, ypač šiaurinė dalis, užšąla. Dėl mažo Baltijos jūros druskingumo vandens užšalimo temperatūra yra artima gėlam vandeniui.

Okeanografiniai duomenys yra svarbūs laivininkystei, žvejybai, buriavimui ir vasarviečių įrengimui. Knygos pabaigoje pridėti dažniau pasitaikantys okeanografiniai įvardai.

Paskutinės okupacijos aukoms – Jonui, Antanui ir Stasiui Augučiams paminklinis kryžius Lietuvos Kryžių kalne

Iš leidinio *Kryžių kalnas*

Mala Dievo malūnai

ANTANINA GARMUTĖ

Tai kam gi, Viešpatie, dabar aplėdai,

Ir palieki mus slobinų naguos?

Taip rašė poetas Antanas Miškinis Rusijos lageryje. Keista, bet šios eilės tinka ir šandienai. Lyg vakar būtų parašytos. Vadinasi, kažkas negerai mūsų laisvoje ir demokratinėje valstybėje. O gal – nei tos tikrosios laisvės, nei demokratijos dar nėra? Faktai, deja, tai patvirtina.

Tėvynės viduje tęsiasi diskriminacija ir genocidas. Savų prieš savus. Žmonės kalba: rusai buvo žmoniškesni – išeidami iš Lietuvos bent mūsų nekilnojamos nuosavybės neišsigabeno, veikiantis fabrikus, ūkius ir švariai iššluotas kareivines palikę. Mūsų šaliai vada! tuo ant jų savo leteną uždėjo: namus antrą kartą nacionalizavo, fabrikus, ūkius leido sugriauti, išgrobstyti, kareivines – po plytą išnešioti. Nepramušamus abejingumo šarvus užsidėjo: po mūsų – nors ir tvasn! Sau ir saviems atlyginimus į nepasiekiamas aukštumas išsikėlė. (Argi nepravartų turėti visur savus, žmonių kišeniniai pavadintus – teisėjus, prokurorus, rašytojus ir kt.).

Seime svarstytos striub pensijos analogų visame pasaulyje neturi. Net Šventajame Rašte, kuris rekomenduoja gauti per vieną skruostą atsukti kitą, nepasakyta dar ir atsidėkoti skriaudėjui! Atseit, ne politrukai ar karininkai, o “techniniai darbuotojai” – šoferiai, valytojos, kurie netrėmė, tai tegul nors jie valstybines pensijas gauna. Jie mat niekuo dėti, geručiai buvo...

Ar tikrai? Atmintis neme-luoja: kai mane, paauglę, vieną, be tėvų suėmė iš vakaro, sunkvežimį su “nusikaltėle” visą naktį pralaukė vieškelyje. Tuo metu enkavedistai naršė po gatves ieškodami aukų, o egzektijoje dalyvavęs stribas – kaimynas suplūkęs vilko daiktus iš sunkvežimio į savo namus netoliese. Tada mane saugojo tik vienas šoferis. Irgi kaimynas – “techninis darbuotojas”. Bet jis nepasūlė man bėgti. Atvirkščiai – aplink ošė medžiai, buvo tamsu. O jis man – net krustelėti neleido! Prašyto. Su visa trėmėjų palyda atbildėjome į tėvų ūkį pakaunėje. Jie jau buvo išbėgę iš namų, enkavedistai vel-tui vertė visus kampus. Ir šoferis tuščiai laiko neleido: iškaitęs, patenkintas vilko iš namų kumpius, skilandžius, dešras, viską, kas po ranka pakliuvo ir krovėsi į kabiną. SAU... Jau daug vėliau, grįžusi iš Sibiro, pamaciau, kokius namus – pilis savo vaikams pastatė šis “darbštuolis”. Be abejonės – iš pagrobto išvežtųjų turto. Dabar vėl atsistebėti negaliu: to stribo (aš jį, tą šoferį, tokiu laiku) vaikai, baigę teisės mokslus, dirba teisėjais ir advokatais! Ar reikia klausti,

kaip jie teisja? Manau, kad tik pagal kyšininkų ir nevykėlių – politikierių užsakymus.

Vagiama viskas. Net tiesa. Iš pirmo žvilgsnio atrodanti laisva ir nepriklausoma žiniasklaida tikrovėje yra tvarkoma vidinės cenzūros. (O sako: gyvenam be cenzūros. Netiesia!). Kritika priklauso nuo asmenybės, kurią užkliudys. Vienų pastovus niekinimas tarsi kelia rašančiojo prestižą, o kitų atžvilgiu – stop! Mat egzistuoja negausios kas-tos, prie kurių net prisiliesti – tabu. Tarsi šventosios indiečių karvės. Ką bedarytų – viskas joms galima. Nekritikuotina. Neįtikis – plikas liksi: teisėjų – stribo vaikų – padedami sudoros. Todėl daugelis žurnalistų bevelija aprašinėti visokias nelaimes, baisybės arba turškias bulvaro banalybės. Vis dėlto, ir tokia spauda yra labiau vertinama negu seimas ir valdžia.

Kaip anais, sovietiniais laikais, vėl mokomės skaityti tarp eilučių. Grįžta vadinamoji Ezo-pa kalba. Praktiškas ir patikimas dalykas.

O gyvenimas teka kaip srauni, nesulaikoma upė. Mala Dievo malūnai. Lėtai, bet smulkiai. Užtikrintai. Nes Viešpats neapleidžia mūsų – savo vaikų, laukiančių Tiesos pergalės.

Sovietmečio liekanos slėgia Lietuvą

ALGIMANTAS EIMANTAS

TŽ puslapiuose skaitėme rašinius, liudijančius mūsų krašto skriaudas okupacinėje priepaudoje. Tokiomis temomis rašė adv. P. Žumbakis, Č. Senkevičius, Lietuvos eksministerė I. Degutienė, V. Alekna ir kt. Perspektyviai žvelgiant į jų iškeltas skriaudas Lietuvai, tenka sutikti su daugelio mūsų nuomone, kad lemtingiausią nuoskaudą kraštui padarė savieji, prisiekę komunizmo ideologijai ir imperIALIZMO užmačioms.

Tebėjaučiame, kad KGB angažuotų šnipų ir agentų mirtinos nuodėmės tautai yra neužmirštinios, neatleistinos vien dėl atgailavimo. Lietuva, jų įgelta skausmingai, dar ir šiandien kenčia.

Atstatyta savivalda krašte neįkvėpė vienybės tėvynainiuose. Visi save tebelaiko patriotais, tačiau nesugeba rasti tinkamo tiesaus kelio į visuotinę valstybės pastovumą ir jos gerovę.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių Namų)
Priima pacientus pagal
susitarimą
Tel. 416 532-7115
*Susitarus priima
pacientus ir vakarais*

Už permainas Karaliaučiaus krašte

VYTAUTAS ŠILAS

Mažosios Lietuvos tarybos pirmininkas

Lietuvai veržiantis į ŠAS (NATO) ir Europos sąjungą, atsirado reali Karaliaučiaus krašto atitolimo nuo laikinai šį kraštą valdančios Rusijos perspektyva. Kaip toliau išlaikyti šį strateginį plotą, Antrojo pasaulinio karo grobį, ne juokais susirūpino už dviejų valstybių sienų (Lietuvos ir Gudijos) esanti Maskva. Karaliaučiaus krašto likimui nesame abejingi ir mes, lietuviai.

Karaliaučiaus kraštas yra baltų – lietuvių ir prūsų etninė žemė. Jį sudaro dvi istorinės pusės: vakarinė prūsiškoji ir rytinė lietuviškoji (takoskrya – nuo pietrytinio Kuršių marių kam-po, Deimenos ir Alnos upėmis). Lietuviškojoje dalyje (jā dar vadino Prūsų Lietuva) lietuviai, prūsistų ir archeologų nuomone, gyveno nuo VI-VII š. Nuo XIII š. lietuviai kompaktiškais grupėmis gyveno ir prūsiškojoje Mažosios Lietuvos dalyje. Svarbu suvokti, kad Prūsų Lietuva buvo karaliaus Mindaugo valdomos Lietuvos valstybės dalis. Mindaugui žuvus, ją užgrobė vokiečiai kryžiuočiai.

Didieji Lietuvos kunigaikščiai Algirdas ir Kęstutis derybose su Šventosios Romos imperija, vėliau ir Vytautas Didysis, reikalavo kryžiuočių ordiną iš lietuvių ir prūsų žemių išskel-dinti į totorių pasienį, nes “Prūsą yra mūsų protėvių žemė”. XVI š. Karaliaučiaus kraštas, pagrindinė Mažosios Lietuvos dalis, tapo pirmųjų lietuviškų knygų žeme, lietuvių literatūrinės kalbos gimtine. XIX-XX a. sandūroje Mažosios Lietuvos sostinė Tilžė buvo Lietuvos knygnešių aruodas.

1918 m. didlietuviai Vilniuje paskelbė Lietuvos valstybės atstatymo – Vasario 16-osios aktą. Mažlietuviai, savo ruožtu, 1918 m. lapkričio 30 d. Tilžėje pasirašė Tilžės aktą, kuris deklaravo Mažosios Lietuvos įsijungimą į atstatomą Lietuvos valstybę (dabar tai LR seimo patvirtinta atmintina diena). Tai, kad Lietuvos valstybė šiandien turi Klaipėdos uostą, yra Tilžės akto pasekmė. Taigi Karaliaučiaus kraštas ne tik geografiškai, bet ir istoriškai yra natūrali etninės Lietuvos tėsa.

Deja, Mažosios Lietuvos ir Didžiosios Lietuvos etninių teritorijų susijungimą neįgijami vertino Lietuvos komunistai (ir dabar įvairiose Lietuvos partijose atsidadūrę ekskomunistai). Kai LKP pirmajam sekretoriui A. Sniečkui kelis kartus buvo pasiūlyta “imti Karaliaučių”, jis skundėsi partijos bičiuliams –

“mums gresia Karaliaučiaus prijungimas”, ir, padėjus M. Suslovui, kiekvieną kartą atsakydavo “imti Karaliaučių”.

Dabar, kai Rusija sunerimo dėl savo kolonijos Karaliaučiaus išlikimo, Lietuvos politikams atsirado puiki proga, pasirėmus ES ir JAV, pakreipti Karaliaučiaus krašto likimą Lietuvos naudai. Savo ruožtu Mažosios Lietuvos reikalų taryba (MLRT) surengė raštišką Lietuvos žmonių apklausą, teiraudamasi, kokius nuostatus, ginant Lietuvos interesus, turėtų laikytis jos politikai. Dvylikai Lietuvos laikraščių MLRT pasiūlė išspausdinti septynių galimų Karaliaučiaus krašto ateities modelių anketą. Ją 2002.IV.8 paskelbė *Lietuvos aidas*, vėliau taip pat JAV lietuvių *Dirva*, *Lietuvių balsas*, Kanados lietuvių *Tėviškės žiburiai* bei Karaliaučiaus lietuvių *Naujoji aušra*.

Į klausimą, kurį Karaliaučiaus krašto ateities modelį turėtų remti Lietuvos politikai, atsakė 125 mūsų tautiečiai iš 10 Lietuvos ir 8 Amerikos miestų. Daugiausia atsakų iš Vilniaus – 77 ir Kauno – 17 (nė vieno iš Panevėžio, Alytaus, Marijampolės, Telsių).

Pirmojo modelio, kad Karaliaučiaus kraštas būtų įteisintas kaip nedaloma Rusijos dalis (t.y., kad niekas nesikeistų) nesirinko niekas.

Antrąjį modelį, kad Karaliaučiaus kraštas gautų autonomiją Rusijos sudėtyje palaikė 2.40% atsakiusiųjų.

Trečiąjį modelį, kad Karaliaučiaus kraštas taptų federaciniais ar konfederaciniais ryšiais su Rusija susijusia Baltijos respublika, rėmė 3.20% asmenų. R. Latkauskas iš Vilniaus tvirtino, kad tai “optimaliausias variantas esamomis sąlygomis”.

Ketvirtąjį modelį, kad Karaliaučiaus kraštas būtų nepriklausoma Baltijos respublika, palaikė 12.00% žmonių. Prof. habil. dr. A. Makštutis iš Klaipėdos teigė, kad “Karaliaučiaus krašto ateitis – laisvas regionas ES erdvėje tarptautinių normatyvinių tiesės aktų pagrindu. Sprendimai priklausys nuo ES, Rusijos, JAV bei valstybių aplink Baltijos jūrą ryžto pozityviai spręsti šio krašto kaip laisvojo krašto ateitį”.

Penktasis modelis, kad Karaliaučiaus kraštas būtų reformuotas į Baltijos jūros šalių kondominiumą gavo 11.20% balsų. P. Puskunigis iš Vilniaus manė, kad “kondominiumas pagerintų krašto ekonomiką, ekologiją, kriminalinę padėtį, leistų demilitarizuoti kraštą, tačiau krašto statuso pakeitimas neįmanomas be stipraus galingiausių pasaulio valstybių spaudimo Rusijai. Jas reikia įtikinti, kad priebrendo būtinybė sušaukti Pots-

dame numatytą konferenciją”.

Šeštąjį modelį, kad Karaliaučiaus kraštas būtų pavestas Lietuvos respublikos globai, parėmė 8.80% tautiečių. V. Tamošiūnas iš Klaipėdos tikino, kad “Rusija turėtų perleisti šį kraštą kaip kompensaciją už Sovietų Rusijos Lietuvai padarytą milžinišką žalą”.

Septintasis modelis, kad Karaliaučiaus kraštas būtų besąlygiškai perduotas Lietuvos valstybei gavo daugiausia balsų – taip galvojo 62.40% mūsų tautiečių. J. Vasys iš Miami (JAV) priminė: “Atlanto charta, kurią Sovietų Sąjunga pasirašė, deklaravo, kad sąjungininkai nepasivins jokio užkariauto krašto. Rusai išžudė arba išvarė visus Karaliaučiaus krašto gyventojus ir todėl neturi būti paskatinami už tą baisų kriminalą, paliekant jiems lietuvių tautos žemę. Visi Rusijos atkelti gyventojai turi būti grąžinti atgal į Rusiją. Mažoji Lietuva – Karaliaučiaus kraštas turi įeiti į Lietuvos valstybę”!

Taip manė ir prof. R. Baltrušaitis su doc. V. Talačka (istorinių romanų *Mantas* ir *Notangas* autoriumi) iš Kauno: “Mūsų tautai brangus kraštas turi būti grąžintas Lietuvai”. D. Zabalonis iš Utenos prie šios minties pridėjo: “Aš už tai, kad kolonijinė santvarka būtų panaikinta”.

Vienuolika Lietuvos partizanų ir tremtinių iš Kauno parašė: “Mums malonu, kad Mažosios Lietuvos reikalų taryba siekia, jog Karaliaučius ateityje būtų prijungtas prie Didžiosios Lietuvos, kitaip ir būti negali, bet ar pasitaręs “kiaulytė” iš svetimo daržo”? V. Kukoraitis iš Ontario (Kanada) tarsi reziumavo: “Lietuvos politikai turėtų išnaudoti galimybes per Europos valstybes paremti šią (VII modelį), kuris sustiprintų Lietuvos valstybės ateitį”.

Iš apklausos apie siektiną Karaliaučiaus krašto modelį galima padaryti tris išvadas:

1. dėl palyginti nesaugaus dalyvavimo apklausoje, kad daugelis lietuvių (ir Lietuvos laikraščių) yra abejingi Karaliaučiaus kraštui;

2. visi atsakiusieji yra už Karaliaučiaus krašto statuso permainas;

3. daugelis neabejingų tautiečių suvokia Rusijos buvimo Lietuvos pašonėje grėsmę ir mano, jog reikia siekti istorinio teisingumo – Karaliaučiaus krašto priskyrimo Lietuvos valstybei. Tai daugumos nuomonė.

Karaliaučiaus kraštas kelia daug rūpesčių ne tik savo kaimynėms, bet ir Europos sąjungai. Jų ženkliai sumažės tik išspręsdus pagrindinę – Karaliaučiaus krašto statuso problemą.

Vilniaus arkikatedros-bazilikos Šv. Kazimiero koplyčios išorinė dalis. Jos statybą finansavo karaliai – Žygimantas III ir Vladislovas IV

Nuotr. A. Baltėno ir R. Paknio iš jų leidinio

ATA STEPONUI ULBINUI

mirus, sūnui ALGIUI ir VANDAI ULBINAMS
reiškiame nuoširdžių užuojautą –

*Marytė Vaitkienė
Aldona Dargytė-Byszkiewicz*

Viena aišku, tauta turi atsi-peikėti ir grįžti į demokratinį mąstymą ir santvarką. Viltis tam glūdi naujos, posovietinės kartos iškilime.

Politinė santvarka ir ekonominė gerovė demokratijoje remia viena kitą. Tokią sandarą Lietuva turi įsisavinti ir įgyven-

(Nukelta į 4-tą psl.)

LAISVOJE TĖVYNĖJE

KELIAUS "EUROBUSAS"

Birželio 25 d. Vilniaus Rotušės aikštėje po gatvės krepšinio varžybų ir koncerto į keliones po Lietuvą išlydėtas informacijos centras ant ratų – "Eurobusas", rašo LGTIC. Skelbiamas žinias apie Europos sąjungą ir Lietuvos rengiamą narysčių įėjimą, per tris mėnesius "Eurobusas" aplankys 157 Lietuvos miestus ir miestelius. Iki rugsėjo pabaigos autobuso dirbs ir į gyventojų klausimus atsakins eurointegracija besidomintys skautai ir studentai. Nuo liepos 4 d. kiekvieną ketvirtadienį "Eurobusui" sustojus rajonų centruose, vyks vietos gyventojų susitikimai ir diskusijos su euderybininkais, seimo nariais, kultūros veikėjais, ES valstybių ambasadoriais Lietuvoje atstovais. Veiklą organizuoja Europos komitetas prie vyriausybės.

ORO PAJĖGŲ JUBILIEJUS

Birželio 18 d. sukako 10 metų, kai Lietuvos kariuomenės oro pajėgų (KOP) lėktuvai atliko pirmuosius planinius skrydžius, praneša LGTIC. Sukaktuviniai KOP renginiai vyko Šiauliuose ir Kaune, dalyvaujant Danijos, Lenkijos, Latvijos ir Estijos kariškių delegacijoms su kariniais lėktuvais ir sraigtasparniais. Po nepriklausomybės atkūrimo 1992 m. sausio 2 d. buvo įsteigta Aviacijos tarnyba, o 1993 m. kovo 1 d. ji pertvarkyta į KOP, kurioms pastaruosius 2 metus vadovavo plk. Edvardas Mažeikis, dabar išvykęs studijuoti į JAV aukštųjų karininkų mokyklą Vašingtone (*National War College*). Dabartinės Lietuvos karinės oro pajėgos sudaro dvi aviacijos bazes, Oro erdvės stebėjimo ir kontrolės valdybą, Oro gynybos batalioną. Sukurtos aviacinės paieškos ir gelbėjimo darbai bei Baltijos valstybių oro erdvės stebėjimo sistemos. KOP štabas yra Kaune.

GERIAUSIA DUONA

BNS žiniomis, populiarius lenkų savaitraštis *Wprost* tvirtina, jog lietuviška ruginė duona yra geriausia pasaulyje. Apie lietuvišką duoną rašoma, kad "pjaustoma netrupa, ilgai išlieka šviežia, neapsitraukia pelėsiais". Vadina ją "Bočių" duoną nuo 1999 m. Varšuvoje parduoda Marijampolės kėpykla, ir ji niekada neužsiguli ant lentynų. Lietuvišką duoną skaniausia pasaulyje yra pavadinęs ir Lenkijos prezidentas Aleksandras Kwasniewskis.

UŽ GYVŪNIA?

Lietuvos seimas birželio 20 d. nepritarė prezidento Valdo Adamkaus pasiūlymams jo vetuotam Medžioklės įstatymui ir paliko galioti šį ankščiau priimtą dokumentą, rašo LGTIC. Valdancioji dauguma nesutiko, kad šis įstatymas gali pažeisti piliečių konstitucinę teisę į privačią nuosavybę.

savybę. Taip pat atmetas jo siūlymas, kad privačių medžioklės plotų vienetas turi apimti ne mažiau kaip 200 hektarų. Įstatyme numatytas draudimas naudotis mažesniais negu 1000 ha medžioklės plotais. Vieni seimo nariai kvietė kitus išsaugoti gamtą ir balsuoti "vardan gyvūnijų", o kiti teigė, kad valdancioji dauguma siekia nesudaryti konkurencijos nuo senų laikų sudarytiems stambiems valdiškiems medžioklės plotams.

PRATYBOS ISLANDIJOJE

Tarptautinės pratybos "Cooperative Safeguard 2002" Reikjavike dalyvavo 20 Lietuvos karo medikų, 12 inžinierių, 3 lakūnai ir 2 Civilinės apsaugos departamentui atstovai, rašo LGTIC. Jie išvyko birželio 22 d. savaitės pratyboms, kurių tikslas – išmokyti organizuoti ir koordinuoti katastrofos ar stichinės nelaimės padarinių likvidavimo darbus. Mokymus rengė Islandijos valstybinė civilinės gynybos organizacija ir ŠAS Jungtinių pajėgų vadovybė Atlante (ACLANT).

GERI SŪRIAI

Sūrio eksportas yra vienas iš sėkmingiausių Lietuvoje, rašo *The Baltic Times*. Keturi Lietuvos didžiausi sūrio gamintojai yra Žemaities pienas, Vilkiškių, Pieno žvaigždės ir Rokiškio sūris. Pastaroji – didžiausia įmonė, gamindama arti 23,000 tonų sūrio per metus. Praėjusiais metais Lietuvos pieninės eksportavo iš viso už daugiau kaip 500 mln. litų. Sūriai siunčiami į JAV, Nyderlandus, Rusiją, Latviją ir Uzbekistaną. Lietuvos sūriai užėmė trečią importuotą vietą JAV-se po Prancūzijos ir Italijos, pristačius 7% viso sūrio importuoto tame krašte.

KOVA SU NARKOTIKAIS

Birželio 26 d. Sveikatos apsaugos ministerijoje vyko tarptautinis pasitarimas narkomanijos stabdymo klausimais, praneša LGTIC. Siūlyta narkotikų, alkoholio ir tabako kontrolę valdantių įstatymus griežtinti, o kiekvienam, sergančiam tomis ligomis užtikrinti gydymosi galimybes. Pasitarime buvo derinami sveikatos apsaugos, teisingumo, vidaus reikalų, krašto apsaugos bei švietimo ir mokslo ministerijų siūlymai, pateikti pagal rezoliuciją, priimtą seime metų pradžioje. Ministerijų atstovai nutarė, jog būtina sukurti patikimą narkotikų ir narkomanijos informacinę sistemą, bendromis ministerijų lėšomis įsteigti narkotikų informacijos centrą.

RSJ

Hamiltono Vysk. M. Valančiaus liuanistinės mokyklos mokslo metų užbaigimo išklmėse jaunieji mokiniai su mokytojais pasirodo tėveliams, ką išmoko dainuoti

Nuotr. A. V. Stanevičių

PASTABOS IR NUOMONĖS

Ignalinos jėgainė - grėsmė Lietuvai

DR. RŪTA GAJAUSKAITĖ

Černobylio AE avarija aiškiai parodė "taikingo atomo" juodąsias puses. Po 15 metų akivaizdžiai pamatėme pasekmes žmogaus sveikatai, nors sovietmečiu ir labai slepiamas. Lietuvoje kas 9 žmogus su negalia, kas antras jaunuolis medikų atleidžiamas nuo karinės tarnybos, iš jų – kas penktas dėl psichinių problemų. Sumažėjo gimstamumas, padidėjo išsigimimai, sutrumpėjo mūsų amžius. Pažvelgus į radioaktyvaus užteršto žemėlapius – akivaizdžios tampa priežastys. Ir mūsų mintys nukrypsta į kitą sovietinę pabaisą – Ignalinos AE, kurią labai aktyviai gynė komunistai, o dabar jau ir "dešinieji", pasitelkę "specialistų" pagalbą.

Tik palyginus Lietuvoje gaminamos atominės energetikos dalį su kitomis valstybėmis, tampa akivaizdu, kad ne savo kepurę Jurgis nešioja. O svarbiausia, kad net nenėsioja: valdo AE rusakabliai. Energiją naudoja tik buvę okupantai: 50% Ignalinos energijos eina į Karaliaučių (2 linijos) ir į Latviją (1 linija). Na, o atsakomybė už saugumą, skolos kurui pirkti ir lėšos gyventojų socialiniam aprūpinimui (sveikatos apsaugai ir invalidumų pensijoms) tenka Lietuvai, kuriai reikia tik 10% pagamintos energijos!

Blogiausia tai, kad Ignalinos AE aprūpina elektra didžiausią Rusijos karinę bazę Vidurio Europoje – Karaliaučiaus sritį.

Lietuvos seimas svarsto energetikos ateities klausimą. Visa paruošiamoji medžiaga rodo, kad apylankės lietuvių būrį. Joninių progą pagerbti visi Jonai ir Jonės, dalyvavę gegužinėje. Atvykęs jaunimas suorganizavo tinklinio žaidimą. Buvo puikus šiltas oras. J.K.

Santa Monica, Calif.

EMILIS SINKIS, gyvenantis su žmona Jule, sūnumi Augustinu, balandžio 13 d. sulaukė 90 metų amžiaus. Sūnus ir marta jam surodo gražų šio gimtadienio paminėjimą vaišėmis "Miramar" viešbutyje. Sinkiai – plataus masto labdarai, kultūros, literatūros mecenatai. Už didelę paramą Lietuvoje našlaičiams, vargšams, kultūros, labdaros reikaluose jie prezidento V. Adamkaus yra apdovanoti Gedimino ordinu. A.R.

pastangas energetikos pramonę išlaikyti esamame lygįje bei toliau ją plėtoti. Ir visa tai siejama tik su Ignalinos AE tolesne (iki 2009) eksploatacija, neatsižvelgiant į pasekmes gyventojų sveikatai, ir tai, kad ji neduoda Lietuvai naudos, kad ją praktiškai ir toliau valdo Rusija.

Branduolinės energetikos problema turi būti sprendžiama ne mažiau kaip 3 vertinimo kriterijų aspektu: tai ekonominė būtinybė, technologinis saugumas ir ekologiniai reikalavimai.

Ekonominės būtinybės Lietuvai statyti AE nebuvo reikalo nei į planuojant (1972), nei statant (1982), nei eksploatuojant. Ignalinos AE buvo pastatyta tik okupanto poreikiams, todėl:

- nebuvo nutiesta netgi elektros energijos linijų į Lietuvą – ją iš AE gauna tik maža Šiaurės-rytų Lietuvos dalis, kur nėra net pramonės;

- nebuvo sustabdytos Lietuvos veikiančios šiluminės elektros jėgainės, taigi nesumažėjo oro tarša rūgščiais lietusiais;
- 70% visos respublikoje pagamintos energijos buvo naudojama už respublikos ribų, taigi AE dirbo ne Lietuvos naudai.

AE elektrą Lietuva pardavinėja nuostolingai: jei savikaina – 11 cent/kWh, o Rusija ir Gudija mums moka tik 3 centus, tai akivaizdu, kad už šitą "monėkės biznį" Lietuva turi 80% nuostolius.

Sovietmečio...

(Atkelta 3-čio psl.)

dinti. Neįgyvendinus demokratinių sistemų, Lietuvai gresia nugarėjimas į "trečiojo pasaulio" vargulių gretas. Valstybinis suverenitetas turi išryškėti visuomenėje. Krašto egzistencija priklauso nuo piliečių paramos.

Savarankiškai valstybei neužtenka leisti įstatymus – juos reikia ir vykdyti. Čia visuomenės įnašas yra svarbus. Jis įgalina žmones geranoriškai kurti asmeninę bei visuotinę gerovę. Taip teigia "The Heritage Foundation" statistika paskelbta *Wall Street Journal*.

Nevykdomi įstatymai, savanaudiški motyvai paverčia nekais geriausius norus ir puikiausias pastangas. Iš pašalies žiūrint, visa tai tinka ir mūsų tėvų žemei.

SU ŠTURMU

SIUNTINIAI | LIETUVĄ
LĖKTUVU arba LAIVU

905•271•8781

PETRAS ŠTURMAS

Paėmimas iš namų pagal susitarimą iš Toronto, Hamiltono, Niagara Falls, Londono, Wasaga Beach apylinkių

LIETUVIAI PASAULYJE

Britanija

A. a. Justas Černis, 83 m. amžiaus, mirė balandžio 18 d. Londone. Velionis ypatingai pasižymėjęs kultūrinėje veikloje. Gimė 1918 m., dar jaunas būdamas 1936 m. pradėjo mokytis muzikos Marijampolėje. 1939 m. turėjo studijas nutraukti, nes reikėjo atlikti tarnybą Lietuvos kariuomenėje. Tačiau Lietuvoje pradėtas muzikos studijas baigė Anglijoje, atvykęs į ją 1949 m. Tuo metu Londono lietuvių chorui vadovavo V. Mamaitis, prie kurio kaip talkininkas prisijungė ir J. Černis. V. Mamaičiui 1952 m. pasitraukus iš chorvedžio pareigų, jas užėmė J. Černis ir išbuvo tose pareigose 40 metų. Buvo taipgi ir Šv. Kazimiero parapijos vargonininkas ir šios parapijos veiklos komiteto narys. Už ilgų metų parapijinę veiklą popiežiaus Jono Pauliaus II 1992 m. apdovanotas medaliu "Pro Ecclesia et Pontifice", kurį per Bernielių Mišias jam įteikė prancišijus Korėjai ir Mongolijai arkiv. Jonas Bulaitis, kilęs iš Londono lietuvių parapijos. Jis taip pat darbavosi Šv. Kazimiero klube ir Didž. Britanijos lietuvių sąjungos rytinio Londono skyriuje. Kai Šv. Kazimiero klube vyko kultūrinės programos, jis buvo vienas jų pagrindinių talkininkų. Taipgi buvo Londono lietuvių meno sambūrio "Vaidila" aktorius. Velionis palaidotas Šv. Patriko kapinėse Londone. (*Europos lietuvis* 2002 m. 7 nr.).

Danija

Danijos lietuvių bendruomenė Velykų proga pasiuntė dovanėlę Lietuvos vaikūčiams užmokėdama išlaidas Panevėžio lėlių teatrui, suvaidinusiame Panevėžio vaikų globos namams bei mokyklos internato globotiniams pasaką pagal H. K. Anderseno kūrinį. Danijos lietuvių Atvelykių šventė kartu su Lietuvos ambasada Kopenhagoje. Šioje bendruomenėje veikia sporto bei vaikų klubai, teatro grupė, kuri vaidina daniškas bei lietuviškas pasakas. Taipgi šio krašto tautiečiai kartu švenčia Jonines, Vėlines ir kitas šventes. Kiekvieną mėnesį renkasi savo pamėgtoje kavinėje pabendrauti, pasidalinti informacija. Šiai bendruomenei vadovauja R. Jovaraite-Grundi.

Vengrija

Šio krašto lietuvių bendruomenės pirmininkas S. Povilaitis gegužės 15-16 d.d. dalyvavo Čekijos lietuvių sutikime, į kurį atvyko apie 10 šeimų iš Čekijos, viena šeima iš Slovakijos ir keli tautiečiai iš Vengrijos. Taipgi dalyvavo Lietuvos ambasadorius Čekijoje R. Koziovičius su žmona. Pastarasis birželio 3 d. buvo nuvykęs į Budapeštą įteikti Vengrijos vyriausybei savo įgaliojimų. Ta proga buvo surengtas susitikimas su Vengrijos lietuvių bendruomenės nariais.

Lenkija

Lietuvos švietimo ir mokslo ministeris A. Monkevičius gegužės 14 d. lankėsi Varšuvoje ir susitiko su Lenkijos švietimo ir sporto ministere K. Lybacka. Abu ministrai aptarė Lietuvos lenkų ir Lenkijos lietuvių švietimo reikalus, tarp jų svarstė Aukštojo mokslo kvalifikacijų bei mokslo laipsnių pripažinimo klausimus. Buvo pasirašytas komunikatas dėl abiejų valstybių įsipareigojimų švietimo ir mokslo srityse. Lenkijos pusė įsipareigojo stiprinti lietuvių kalbos mokymą lietuviškose mokyklose Seinuose bei Punske. Numatyta pastatyti Punsko licejaus pastatą ir artimiausiu metu pradėti jo statybą.

siu laiku parūpinti antrą autobusą mokiniams vežtioti. Punsko licejaus bus atidaryta nauja kompiuterių klasė. Taipgi įsipareigota pakeisti nuostata dėl pradžios mokyklos ir gimnazijos egzaminų.

Lietuvių pusė teiks metodikos pagalbą Lenkijoje leidžiamiems lietuvių kalba vadovėliams aukštesniųjų klasių moksleiviams. Numatyta vaikams, besimokantiems lietuvių kalbos, laikyti šia kalba egzaminus. Lietuviai įsipareigojo numatyti perinamąjį laikotarpį įgyvendinant tautinių mažumų švietimo nuostatas dėl valstybinės kalbos egzaminavimo suvienodinimo lietuvių ir tautinių mažumų dėstomomis kalbomis bei gimtosios kalbos lenkų brandos egzaminu. Taipgi įsipareigota sudaryti sąlygas lenkų bendrojo lavinimo mokyklose naudotis Lietuvos paruoštais gimtosios kalbos vadovėliais bei iš lietuvių kalbos versta mokomųjų dalykų vadovėliais. (*Elta*)

Gudija

Antanas Petrauskas, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentu prie Lietuvos valdžios generalinis direktorius, lankėsi Varnavos rajone. *Lietuvių gados* 2002 m. 5 nr. išspausdino su juo pokalbį. Susitikime su Pelesos lietuviams mokytojais jis juos vertino kaip atliekančius kūrybingą pedagogikos darbą. Tai esąs brandus ir vieningas vietos lietuvių bendruomenės vienetas. Mokyklos patalpos esančios per ankštos, reikalingos būtinai remonto. Reikia spręsti ir bendrabučio patalpų klausimą. Lietuvos valdžia numato mokytojams nupirkti butus, o vaikus apgyvendinti Alytaus nameliuose, kuriuose dabar gyvena mokytojai. Susitikę ir su kan. Kastyčiu Krikščiūnaitiu. Patikusi kunigo švietėjiška veikla ir santykiai su žmonėmis bei mokykla. Varnavos valdžia į ją sutikusi svetingai ir nuosirdžiai. Bandęs susitarti dėl elektros kainos lietuvių mokyklai. Šiuo metu Pelesos mokykla moka už elektrą daugiau negu kitos mokyklos Gudijoje. Manas ši klausimą išspręsti artimiausiu metu. Lyginant Pelesos ir Rimdžiūnų mokyklas, Pelesos mokytojai vieningesni, o Rimdžiūnųose jaučiamas įtampa. Susidariusius dvi nedraugiškos stovyklos, neduodančios naudos, o tik žalą. Tikisi, kad šis nemalonus klausimas susitvarkys.

Australija

Brisebanėje lietuvių gegužės 5 d. pilnutėlėje Lietuvių Namų salėje minėjo Motinos dieną, surengtą sporto klubo "Baltija". Minėjimą pradėjo klubo pirm. R. Vitkūnas. Paskaitą apie motinystės reikšmę senovės laikais skaitė A. Milvydas. Tada vestuvių apeigose jaunesniems buvo linkima ypač gausios šeimos. Mirusių motinų atminimui sugiedota giesmė *Marija, Marija*. Meninės programos dalyje tautinių šokių grupė pašoko du šokus: *Kur giria žaliuoja* ir *Lėta polka*. J. Jurevičiaus suorganizuota mamų šokių grupė grakščiai pašoko polkute. Du broliukai Vytukas ir Kaziusas Milvydai padainavo *Ant kalno mūrai*. Choras, diriguojamas vadovės E. Wick, atliko keturias dainas: *Mamos dalia*, *Barė mane močiutė*, *Balta obelis* ir *Mik, vaikute*. Šventės dalyviai džiaugėsi meninių vienetų pasirodymu. Išreikšta padėka svarbiausios šventės organizatorėms V. Mališauskienei ir G. Ralpk. Po to vyko vaišės ir laimikiais turtinga loterija. (*Mūsų pastogė* 2002 m. 21 nr.).

J. Andr.

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavyse namuose –

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

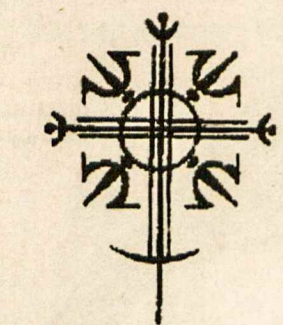
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 43 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:	PASKOLAS
kasd. pal. čekių sąsk. iki..... 0.75%	Asmeninės nuo..... 6.50%
santaukas 1.00%	neklm. turto 1 m..... 5.40%
kasd. pal. taupymo sąsk. 0.75%	
INDĖLIAI:	
90 dienų indėlius 1.25%	• Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai.
180 dienų indėlius 1.25%	• Narių santaupos
1 m. term. indėlius 2.00%	apdraustos TALKOS
2 m. term. indėlius 3.10%	atsargos kapitalu
3 m. term. indėlius 3.35%	3 ml. dol. ir Kanados
4 m. term. indėlius 4.10%	valdžios iki \$100,000.00
5 m. term. indėlius 4.60%	sumos draudimu
RRS ir RRIF	
(Variable) 1.00%	
1 m. i. d. 2.35%	
2 m. i. d. 3.35%	
3 m. i. d. 3.60%	
4 m. i. d. 4.35%	
5 m. i. d. 4.85%	

Sėki e kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje" MASTER CARD KREDITO KORTELE – INTERAC KORTELE TINKLALAPIS: www.talka.net

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Louheed Funeral Home

Žmonės, kurie atjaučia kitus

Sudbury Ontario

PĖDOS SPECIALISTAS

CHIROPDIST ROBERTAS NEKRAŠAS

- ▶ KULNO SKAUSMAI
- ▶ PĖDOS SKAUSMAI
- ▶ PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- ▶ NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- ▶ LAUGĘ NAGAI
- ▶ VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- ▶ SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA

- ♦ VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
- ♦ PLOKŠČIAPEDESTY IR EISENOS SUTRIKIMAI
- ♦ PĖDOS DEFORMACIJŲ TAIŠYMAS ORTOPEDINIAIS INDEKLAI
- ♦ PRIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- ♦ STERILŲ IRANKIŲ

LIGONIUS PRIIMAME:

352 WILSON ST. E., ANCASTER, Ont. TEL 905 648-9176

BPL Import/Export

SIUNTINIAI | LIETUVĄ

SKAMBINTI

Petras Brasas

(905) 383-1650

“Sutryptos viltys”

Dainavos apygardos partizanų vado kapitono Domininko Jėčio-
Ažuolio žūtis pagal sūnaus pasakojimą atsiminimų knygoje

Apie savo tėvo gyvenimą ir likimą pasakoja sūnus Algirdas Jėčys knygoje *Sutryptos viltys* (išleista Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centru, Vilnius, 2000).

Kario nuotyčiai

Domininkas Jėčys gimė Biržų apskr., Vabalninko valsč., Medžiūnų kaime. Prieš Pirmąjį pasaulinį karą baigė vidurinę realinę mokyklą Panevėžyje. 1918 m. įstojo į besikuriančią Lietuvos kariuomenę. Dalyvavo mūšiuose. Išsitaravo puskarininkio laipsnį. Pateko į lenkų nelaisvę, iš kurios pabėgo. Buvo jau žiemos metas. Atėjęs prie Strėvos upės, per tiltus bijojęs eiti, nes nežinojęs, kur tuo metu buvo frontas. Upė dar nebuvo padengta ledu, todėl teko perplaukti. Drabužiai sušalo, apledėjo. Kai užėjo pas ūkininką, šeimininkė užpylė šilto vandens ant rankų, nes pirštinės buvo prisalę. Su pirštinėmis nusimovė ir rankų oda. Ūkininkas kareivį nuvežė į karo ligoninę Kaune. Iš ligoninės buvo pasiųstas į karo mokyklą. Baigęs karo mokyklos kursą, pakeltas leitenantu, paskirtas į II pėstininkų pulką, kuris tada stovėjo Alytuje. 1926 m. vedė Verutę Dambrauskaitę, tame pulke tarnavusio kuopos vado dukterį. 1928 m. gimė sūnus Algirdas.

1930 m. perėjo dirbti į Šaulių sąjungą ir iki 1936 m. buvo Utenos II šaulių rinktinės komendantu, nuo 1936 m. – Alytaus XIX šaulių rinktinės komendantu pavaduotoju – raštvedžiu. 1940 m. Lietuvą okupavus rusams, paskirtas apskrities komendantu į Lazdijus. Šeima liko gyventi adv. Vilimo namuose. Sekmadieniais jis parvažiavo davo į Alytų pas šeimą.

1941 m. kilus rusų vokiečių karui ir vokiečiams skubiai išstūmus rusus iš Lietuvos, per Kauno radiją buvo paskelbta, kad susidarė laikinoji Lietuvos vyriausybė, įsteigė Alytų karo komendantūrą. Deja, vokiečiai Lietuvos vyriausybės nepripažino, todėl jis pasitraukė iš pareigų ir gavo socialinio aprūpinimo skyriaus vedėjo vietą Alytuje.

Gen. Plechavičiūtį organizuojant vietinę rinktinę, kpt. Jėčys įstojo į ją. Bet kai vokiečiai norėjo rinktinės dalinius nusiųsti į frontą už Lietuvos sienų, kpt. Jėčys pasislėpė džiovininkų sanatorijoje Alytuje, prie Nemuno.

Bolševikų okupacijoje

Bolševikų frontui artėjant, kpt. Jėčys su sūnum traukėsi į vakarus. Bet frontas staiga pajudėjo, ir jie buvo priversti grįžti atgal į Alytų. Jie pasuko į netoli Alytaus esantį Navickų kaimą, kur pas pusseserę buvo pasilikusį Jėčienę. Trobos buvo sudegusios, išskyrus gyvenamą namą. Kpt. Jėčys, turėdamas pažinčių su Punios girininku, gavo leidimą išsikirsti statybinių rastų, kad galėtų atstatyti sudegusius pastatus.

Pas jį dažnai ėmė lankytis nepažįstami vyrai. Pagaliau jis pasitraukė į mišką ir tapo Dainavos apygardos partizanų vadu. Jo žmona viešai irgi nesirodė, uždarbiavo megzdama pas ūkininkus. Jų sūnus Algirdas tęsė mokslą Alytuje.

Laikas labai neramus. Partizanai retsykiais lankosi Alytuje. Kelis kartus net savo sužeistuosius iš ligoninės išgabeno. Strikabai įsitaisė mieste, savo būstinę

net spygliuotomis vielomis buvo apšivėrę. Kpt. Jėčys su kitais buvo įsikūręs bunkeryje Punios šile prie Nemuno. Bunkeris buvo surastas ir užpultas 1947 m. rugpjūčio 11 d. Pasipriešinėme žuvo keturi partizanai: apygardos vadas kpt. Jėčys-Ažuolis, M. Petrauskas-Aras, ulonų pulko puskarininkis, Vaclovas Kavaliauskas-Juodvarnis, štabo tiekėjas Krūmas, buvęs Alovės nuovados policijos viršininkas, atvykęs į štabą su Patrimpu. Gyvi paimti: Vincas Juozaitis-Vyturis, Kauno medicinos fakulteto studentas iš Birštono, Antanas Mackevičius-Linas, buvęs Rumbonių šventovės zakristijonas Juozas Puškorius-Girinis ir Juozas Petraška-Patrimpas iš Balbieriškio, Vaidoto grupės vad. Mūšis truko keletą valandų. Kpt. Jėčys-Ažuolis, įmestas į bunkerį granatos sužeistas į plaučius, nusišovė.

Sūnaus nuotyčiai

Kpt. Jėčio sūnus Algirdas 1946 m. laikė baigiamuosius egzaminus. Liko tik fizika ir chemija. Staiga iš birželio 19 į 20 naktį buvo sumistas ir nuvestas į NKVD būstinę. Tardė leit. Gulbinas. Klausinėjo, kur tėvai. Jis pareiškė nežinąs. Po žiaurių tardymų buvo išvežtas į Lukiškių kalėjimą Vilniuje, o iš čia į Vorkutą. Vežamas į kitą vietą pakeitė į Pskovą pabėgo, grįžo į Lietuvą. Atvažiavoja pas tatlą Semaškinę Kaune. Apsilankė Alytuje. Čia NKVD jį sulaukė ir nuvežė į Vilnių pas Vidaus reikalų ministerį Bartasiūną, kuris buvo suinteresuotas surasti tėvą. Sakė, jog tėvas dar nėra tiek nusikaltęs, kad jam nebūtų galima dovanoti, todėl tegul tik išcina iš miško ir galės sau laimingai gyventi su šeima. Pasi-
matęs su tėvu sūnus vėl turi čia atvykti į ministeriją.

Algirdas susitiko su buvusiais mokslo draugais. Apsisprendė eiti pas švietimo ministrą ir prašyti, kad jam leistų eksternu laikyti egzaminus. Ministras sutikimą pasirašęs. Pagaliau per tarpininkus susitiko su tėvu, kuriam papasakojo apie savo „odisėjas“ ir „vizitą“ Vilniuje. Dėl sąlygų išeiti iš miško tėvo reikalavimas: „Tegul per tave įduoda neužpildytą pasą, kurį užpildysiąs kokia norėsis pavarde. Jie negalės susekti, ar aš išėjęs ar ne. Netikiu, kad tau pasą duotų: jiems reikia turėti mane savo naguose. Man žuvus, jie turėtų tave palikti ramybėje“. Tai buvo paskutinis pasimatymas sūnaus su tėvu.

Balandžio pradžioje Algirdas Jėčys vėl nuvyko į Vilnių pas gen. Bartasiūną. Generolą labiausiai domino, ar tėvas sutinka išeiti iš miško. Jis dėsto, kad pasas nėra išeitis, kad motyvai nerimti. Algirdas gavo laišką, adresuotą tėvui, kuriame rašoma: „Jo baimė atvykti pačiam į MVD neturi jokio pagrindo. Nes tokių faktų, kad mūsų organai po legalizavimo būtų ką nors atkreičę, nėra“.

Egzaminų laikui atėjus, Algirdas Jėčys atvyko į Alytų, juos išlaikė ir gauna atestatą. Nuvažiavo į Kauną, įteikė dokumentus universitetui ir laikė egzaminus. Susitikęs iš Alytaus pažįstamų, sužinojo, kad tėvas žuvs, ir jo lavonas numestas aikštėje. Vieną vakarą atvažiavo keturi vyrai į tetos Semaškinės būta, padarė krata, ją pačią, Algirdą Jėčį ir jo motiną išvežė į saugu-

IGNAS MEDZIUKAS

mą. Algirdą vežė į Alytų, o iš Alytaus į Vilnių ne į Lukiškių kalėjimą, bet į Saugumo pastatą, o iš čia į Lukiškės. Čia kažkokiu būdu sužinota, kad bunkerį Punios šile, kuriame slėpėsi partizanai, išdavė ūkininkas Narkevičius, gyvenęs prie Punios šilo, pas kurį partizanai laikė savo maisto atsargas. Pasirodo, jis buvo užverbuotas. Kai vienas partizanų paprašė jį, kad padėtų jam panešėti maistą partizanų bunkerio link. Tas partizanų padėjo ir pasakė, kad toliau jis pats nusineš. Bet Narkevičius, užuot grįžęs į namus, pasekė tą partizaną ir pamatė, kur jis nuėjo. Kai kameroje esantieji vyrai (su jais buvo kartu patalpintas ir Narkevičius) rytą liepė Narkevičiui ištį iš po gultų ir pasakoti toliau apie įvykį, jis išlindo kruvinas, persipjovęs stiklu gerkle. Du prižiūrėtojai jį ištempė už kojų į koridorių.

Sibiro lageryje

Algirdui Jėčiui Ypatingasis pasitarimas nutarė skirti bausmę dešimt metų pataisos darbų lageryje; už ką nubaustas, nepasakė. Pravažiavus Gorkį, lietuvių grupę atvežė į taigą, į lagerį, kuris verčiasi žemės ūkiu, vadinas Unžlagu prie Unžos upės. Atlikęs bausmę, kurios laikas, užskaičius įvykdytas darbo normas, buvo strumpintas, į laisvę paleistas 1955 m. birželio 5 d. Jam buvo siūloma pasilikti laisvai samdomu meistru su 3000 rublių atlyginimo mėnesiui. Bet, gavęs draugų laišką, išvyko į Kauną. Gavo darbą konservų fabrike kroviku, vėliau sandėlininku ir buvo išrinktas profsąjungų komiteto pirmininku. Gavė kvietimą į Saugumą. Kai atvyko, valdininkas perskaitė Karinės apygardos prokuroro nutarimą, kad jo byla nutraukiama. Jis reabilituotas. Bet kai pabandė įstoti į Politechnikos institutą, nors egzaminus išlaikė, bet nebuvo priimtas.

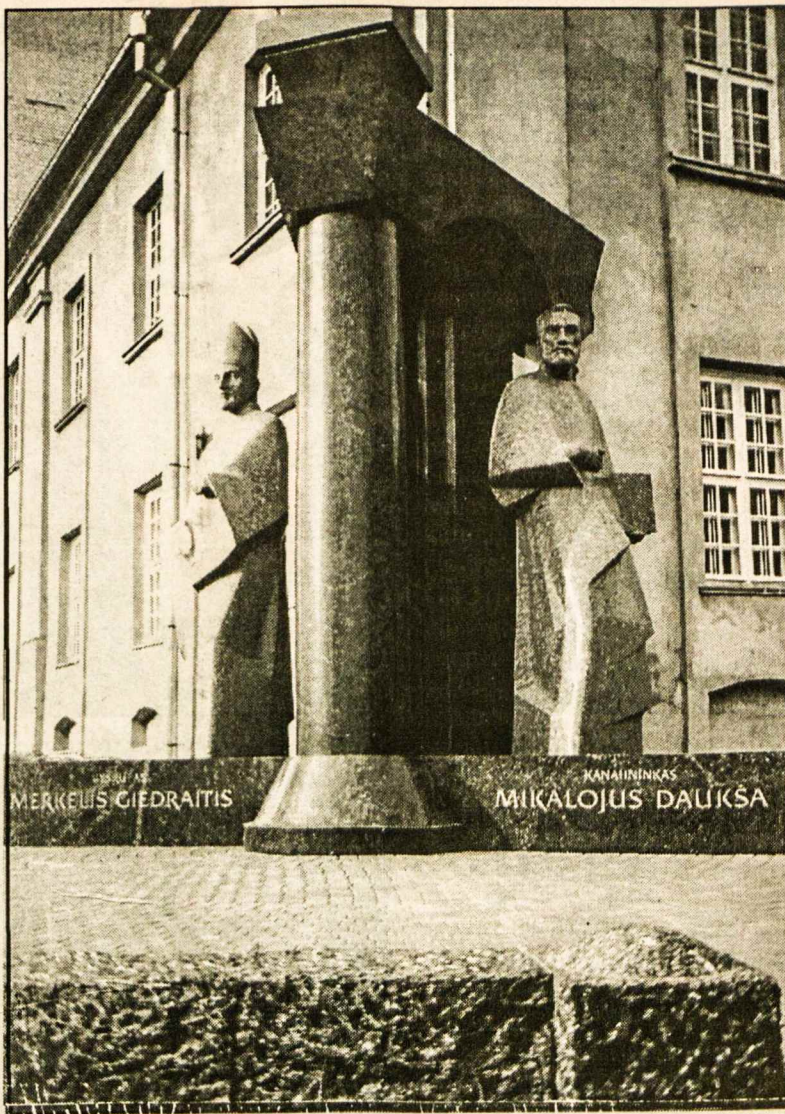
Maždaug tuo pačiu laiku baigė kalėti 10 metų bausmę ir Algirdo motina Komijos ASSR, netoli Abežės. Į Lietuvą jos neišleido, išsiuntė į Vidurinę Aziją, Kazachstaną kaip laisvai apgyvendintą. Saugumui padarius krata pas Algirdą Jėčį ir radus motinos laišką, jai buvo paskirta dar 10 metų bausmė. Vargo daug patyrė Mordovijoje. Tik 1968 grįžo į Lietuvą, mirė 1986 m. sulaukusi 81 metų.

Algirdas Jėčys rašo, kad šiuo metu atsiranda žmonų, kurie pasilgsta Stalino laikų, „kai parduotuvėse visko buvo“. Išeitis būtų tokia: reikia tik vieną penktadalį darbingų žmonių sukišti į lagerius, tarp jų ir tuos, kuriems Stalino laikai atrodė šviesūs. Ten jie pusbadžiu veltui dirbtų, o likusiems vėl galima būtų sumažinti produktų kainas.

“Sielos ilgesys”

Kultūrinio pobūdžio renginys
Palėvenės vienuolyne

Ketvirtąjį šimtmetį, apipinti legendomis ir padavimais, istorinę atmintį saugo Palėvenės dominikonų šventovė ir vienuolynas Kupiškio rajone. Jie matė 1831 metų sukilimą, girdėjo 1864 metų Ukmergės karo viršininko įsakymą – uždaryti vienuolyną. Jie girdėjo karo šū-

Paminklas vyskuipui Merkeliui Giedraičiui ir kanauninkui Mikalojui Daukšai Varniuose
Nuotr. G. Kurpio

Fotografijos paroda muziejuje

Kanados lietuvių muziejuje archyve Anapilyje nuo gegužės 25 d. iki rugsėjo 20 d. vyksta septynių jaunų lietuvių kilmės menininkų paroda. Pasak rengėjos Irmos Makariūnaitės, ši paroda yra gera proga jauniems menininkams savo kūrybą pristatyti visuomenei ir išlaikyti ryšį su savo lietuviškomis šaknimis.

Parodoje dalyvauja Andrius Butkevičius, Kristina Baliūnaitė, Vika Ross, Kristina Petrauskaitė, Ula Petraitienė, Rima Mačikūnaitė ir Kris Jurėnas. Parodai buvo sudaryta vertintojų komisija: dail. Snaigė Šilcienė, prof. Vaidotas Palsys ir Liucija Dilkutė. Ji paskyrė dvi premijas.

Ilgiausia patirtį turintis A. Butkevičius laimėjo pirmąją vietą už kompiuterinę fotografiją (”inkjet transparency”) *Aš tai dariau savo būdu*. Šiame, kaip ir kituose čia rodomuose kūriniuose, jis tiria prisiminimų subjektumą per nuotraukas, jas originaliu būdu perdirbdamas kompiuterine technika. Istorišės šeimos nuotraukos, kai kurios net nebeatpažįstamų žmonių, tampa drobė, kurioje pakeičiamas fonas arba personažai išryškinami naudojant įdomių struktūrų (pvz. aukšto namo) scenas ir švelnias, negausias spalvas. A. Butkevičius yra įsigijęs bakaluro ir magistro laipsnius dailiojo meno srityje, yra dalyvavęs bene trisdešimtyje

parodų nuo 1994 m. Jo yra šeši darbai šioje parodoje.

Antrą vietą už nuotrauką *Malda* laimėjusi Kristina Baliūnaitė taipgi demonstruoja brandžios technikos požymius savo kūryboje. Jos pamėgti angelai – švarūs, ryškūs, didingi gyvenimo ir mirties palydovai – globėjai. Juodos-baltos angelų skulptūros, kitos rusų atspalviu akcentuotos, teikia ramybės jausmą, gražiai apipavidalintos. K. Baliūnaitė turi dailiojo meno bakalaurą, per trejus metus yra dalyvavusi šešiose meno parodose.

Nuotraukose pagauti įdomias aplinkos akimirks – tai Vikos Ross darbų tikslas. Stebina atkurtą šventovę Vilniuje, tulpes namelio lange, katiną prie seno namo durų, Juodkrantės gražuolį (medinės figūros burna su kyšančiu liežuviu), verčiantį Vilniaus bokštą (pro aplytą langą) ir Ilgio patvinusiam ežere Marijos statulą ir kryžius. Norisi dar toliau pakliauti su Vika Ross – bent pavartyti jos albumą, pamatyti aplankytas vietas jos akimis.

Kristiną Petrauskaitę užburia žmonės. Jos juodos-baltose nuotraukose gyvyko žaismingi vaikai, gatvė einančios eilinės moterys, senutė besirenkanti vaisius parduotuvėje. Ji – studentė, jauniausia iš parodos dailininkų, daug žadanti, sugėbanti atrasti įkvėpimą kasdienybėje, pagauti gyvenimo pragiedrulių.

Kris Jurėnas apie savo darbus rašo: ”Pamiršta kultūra / Mane pastatė į kampa / Aš nieko neįsimkau”. Jo tamsūs kūriniai (pastelės), dauguma jų be pavadinimų, gerai išvystyta technika išreiškia tam tikrą įtampą, skausmą, gal net pyktį savo kampuotais brožuais (*strokes*), kuriais vaizduoja veidus, lyg paslaptingas kaukes. Jis – šiemet baigęs dailę bakaluro laipsniu, per pora metų dalyvavo 8 meno parodose.

Rima Mačikūnaitė – veikli meno srityje, du tapybės kūrinius matome šioje parodoje. Naudodama akrilą ant drobės, ji vaizduoja lietuviškas mergaites-lėles viename darbe su dekoratyviniu elementu, kitame – originalų, įdomiai apipavidalintą velnio galvą.

Vienintelis Ulos Petraitienės darbas, vadinamas instalacija, t.y. iš atskirų dalių ar medžiagų sudarytas vienetas, stovi muziejuje lyg mažas scenovaizdis: ”Atsisėsk, lietuvi emigrante”. Pakabintas lietsargis, padėta kėdutė, staliukas su įvairiomis knygomis, kurias bringintų lietuvių išeivijoje, su gyvenimo popierizmu ir kitomis kasdienybės detalėmis.

Jos, ir visi parodoje esantys darbai, yra prasmingi, nes įgalina matyti ir net įtraukia stebėtoją į jų pagautą gyvenimo akimirką. Visi – jaunatviški, originalūs ir verti dėmesio kūriniai. RSJ

Nijolė Ratkienė,
Meliatorijų 9-20
Noriūnai LT-4882
Kupiškio rajonas
Lithuania
(8-37082 18569)

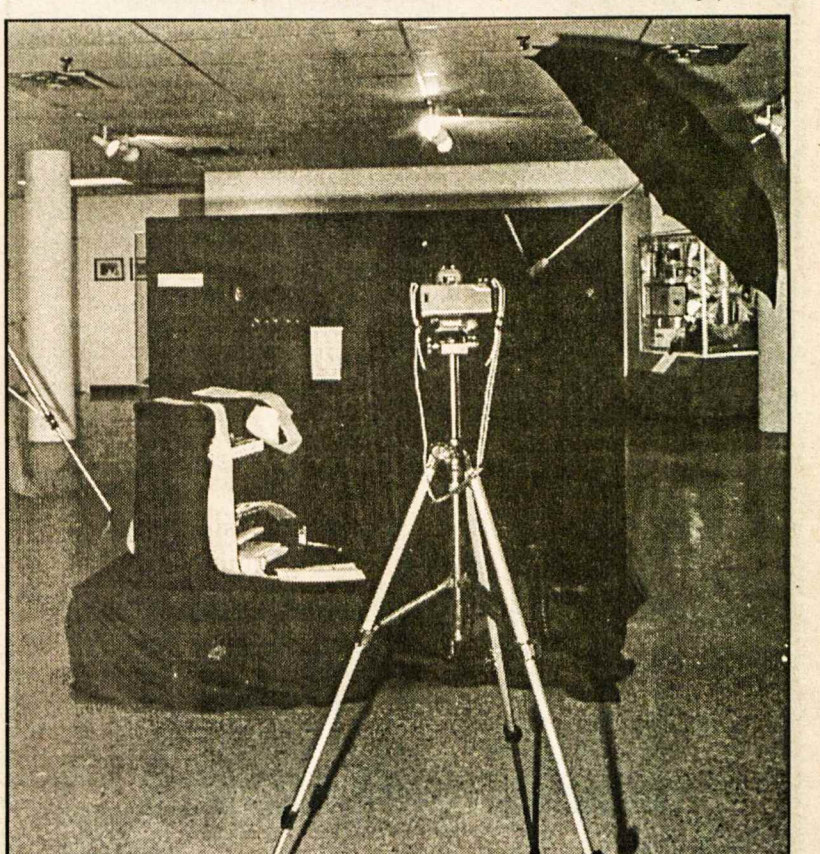
KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Į laisvę fondo XI studijų savaitę šiemet vyks Marijampolėje (apskritis viršininko administracijos salėje, Vytauto g. 28, II a.) liepos 31 – rugpjūčio 4 d.d. Tema – *Tautiškaumo ir pilietiškaumo balansas demokratinėje Lietuvos valstybėje*. Be paskaitų, pranešimų, svarstymų bei diskusijų programoje numatyta susipažinimo vakaronė, išvykos į žymiasias Suvalkijos vietas, Mišios Šv. Vincento Pauliečio šventovėje, Liudviko Pociaus vitražų sutiktuvs, literatūros valandos, atsisveikimo vakaras ir kt. Išeivijai studijų savaitėje atstovaus dr. K. Ambrozaitis, dr. P. Kisieliū, J. Kojelis, dr. K. Skrupskelis, J. Ardy, dr. V. A. Dambra, L. Rugienienė, A. Raulinaitis, dr. S. Girnius, prof. V. Samonis, A. Čepulis ir kt. Inf.

”Lietuvių tautodailės institutas išeivijoje – leidinys yra plačiai paminėtas Lietuvos etnologijos mestrystėje, 2001, I t. (10), p. 293-294, kurį leidžia Lietuvos istorijos institutas Vilniuje. Straipsnio autorius Vacys Milius teigia, mai įvertina išeivijos kultūrinę veiklą, linki ir naujiems ateiviams prisidėti prie tautodailės tradicijų palaikymo naujame krašte. Prof. h.d. Vacys Milius yra pasižymėjęs mokslininkas-etnologas. Parašęs daugybę straipsnių, taip pat redagavęs bei bendradarbiavęs mokslinių veikalų leidyboje, jau nuo šešiasdešimt trečiųjų metų, užmegzęs ryšius, siuntinėjo lietuviškos etnologijos medžiagą Vakarų universitetams. Profesoriumas Vytauto Didžiojo ir Vilniaus universitetuose prisidėjo prie etnologijos studijų skatinimo. Išugdė daugelį jaunų mokslininkų, kurie tęsia labai svarbų Lietuvos kultūrinį darbą. Inf.

Rašytojas Vytautas Girdzijauskas šiais metais po Panevėžio rajono savivaldybės literatūrinės Gabrielės Petkevičaitės-Bitės premijos laureatu. Pernai knygynuose pasirodžiusio romano *Palūkėk, mirtie* autoriui gegužės 10 dieną Smilgiuose buvo įteikta 1,500 litų premija. Literatūrinio fondo sekretorės Rūtos Bagdonienės teigimu, realistišnis romanas yra aktualus šių dienų sensaščiam kaimui. Laureatas nesigailėjo, kad prieš 20 metų parašytą bei gerų recenzijų sulaukusią knygą pirminiu pavadinimu *Ėjimas žirgu* tada ”Vagos” leidykla atmetė. Romanui pasiekti skaitytoją prieš du dešimtmečius sutrukdė V. Girdzijauskos anksčiau išleistas apsakų ir apsakymų rinkinys *Vienas prieš vieną*. Knyga buvo slapta kritikuojama dėl ”liaudies gynėjų” juodinimo, o knygą išleidusios leidyklos redaktoriaus buvo nubaustas papėikimu. Gražintą ir ilgai gulėjusią stalčiuje knygą autorius išsitraukė maždaug prieš dvejus metus, prirašė jai paskutinį skyrių, pakeitė pavadinimą į *Palūkėk, mirtie* ir savo 70-mečio proga nutarė išleisti. V. Girdzijauskas – 15-asis G. Petkevičaitės-Bitės premijos laureatas. Pernai už publicistiką kaimo tema šia premija buvo apdovanotas Aloyzas Urbonas. 1983 metais šia premija įsteigė Smilgių kolūkis. Po penkerių metų pertraukos (1996-aisiais) literatūrinio fondo veiklą atgaivino ir remia smilgiečiai rašytojas Edvardas Vaičius bei rajono savivaldybė.

(ELTOS, Lietuvos ryto, BNS, 7 meno dienos, LGTIC informacija)

Ulos Petraitienės instalacija ”Atsisėsk, lietuvi emigrante” KLB muziejaus-archyvo jaunųjų menininkų parodoje (iki š.m. rugsėjo 20 d.)

Nuotr. K. Baliūnaitės

Akimirka iš praėjusių metų šventės ”Sielos ilgesys” (atidarymas). Prie mikrofono – Panevėžio kapitulios kanauninkas, Kupiškio dekanas kun. VLADAS RABAŠAUSKAS ir Kupiškio Kultūros rūmų režisierė, šventės sumanytoja NIJOLĖ RATKIENĖ

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

3 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje telefonas: 905 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.30 v.r. iki 12.45 v.p.p. ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 60 milijonų dolerių

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	1.15%
180-364 d. term. ind.	1.15%
1 metų term. indėlius	1.35%
2 metų term. indėlius	2.50%
3 metų term. indėlius	2.75%
4 metų term. indėlius	3.50%
5 metų term. indėlius	4.00%
1 metų GIC-mėn. palūk.	1.60%
1 metų GIC-met. palūk.	1.85%
2 metų GIC-met. palūk.	3.00%
3 metų GIC-met. palūk.	3.25%
4 metų GIC-met. palūk.	4.00%
5 metų GIC-met. palūk.	4.50%
RRSP, RRIF ir OHOSP	
"Variable" - 1.00%	
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	2.10%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	3.25%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	3.50%
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind.	4.25%
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind.	4.75%
Taupomąją sąskaitą iki 1.00%	
Kasd. pal. taupymo sąsk.	1.00%
Kasd. pal. čekių sąsk. iki 1.00%	
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	1.00%

IMA UŽ:

Asmeninės paskolas	
nuo.....	5.25%
Sutarties paskolas	
nuo.....	5.25%
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuosimčiu	
1 metų.....	4.00%
2 metų.....	5.30%
3 metų.....	5.60%
4 metų.....	6.10%
5 metų.....	6.30%
Su keičiamu nuosimčiu	
1, 2, 3 metų.....	4.25%

Duodame komercinius
mortgičius

Duodame asmenines paskolas iki \$100,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai **"INTERAC-PLUS" kortelė**

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

RUBY REAL ESTATE LTD.
REAL ESTATE BROKER
27 John Street, Toronto

ADVOKATAS
VICTOR RUDINSKAS
Tel. 416 240-0594

27 John Street, Toronto,
Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence Ave. W.
ir Weston Road)

JUMS TIK KAINUOS
3 1/2%
iš viso
+GST

Victor Rudinskas, Broker
Tel.: 416 249-7829

DR. STASYS DUBICKAS
DANTŲ GYDYTOJAS

398 Guelph Line, Burlington
(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)
Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")

(905) 333-5553

TAIP PAT PRIIMA PACIENTUS TORONTE – 2373 BLOOR ST.W.

RUNNYMEDE-COLBECK, "DETACHED", 7 kambariai, 4 miegamieji, 2 virtuvės. Galimybė butui tėvams ar seneliams.

GEORGETOWN, 8 kambariai naujas namas (2000 m.). Dvigubas garažas. Daug pagerinimų.

SKAMBINKITE
TEODORUI STANULIUI, B.A.
Associate Broker

RE/MAX WEST REALTY Inc. Tel. 416 769-1616;
namų 416-231-4937

ROCK OF EUROPE INC.
GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS

AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS
GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS
PROFESIONALUS PATARNAVIMAS
RAŠTIŠKA GARANTIJA

(416) 232-1250
83 SIX POINT ROAD
(I PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)
TORONTO, ON M8Z 2X3

MARGUTIS
4134 Dundas St. West, Toronto, ON, M8X 1X3
Fax: (416) 233-3042

Reguliarūs dvisavaitiniai maršrutai siuntiniams laivu ir lėktuvu tiesiai į Vilnių

Tel: (416) 233-4601

\$200* off for 1 parcel
* coupon is valid only at "Margutis-Pysanka" head office.

Prisimenant II-ją Tautinę olimpiadą 1998 m. Nuotraukoje tremtinių vaikiaičiai žaidynių atidarymo iškilmėse

Nuotr. A. Suprono

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)
spinduliu uždausta bet kokiems skrydžiams, netoliese dislokuoti kariuomenės atsarginiai bei priešlėktuvinės raketos. Tačiau šių sykį rimtesnės demonstracijos buvo tik Otavoje ir Kalgaryje, kur dalyvavo 1000-2000 taikių demonstrantų. Kitur jų buvo dar mažiau. Bet rengėjų labiausiai gąsdino ne demonstrantai, bet galimas teroristų puolimas, nes ši G-8 konferencija buvo pirmoji po teroristų antpuolio Niujorke ir Pentagono. Palyginimui, paskutinią G-7 konferenciją 1995 m. Halifaxe (N. Skotijoje) kainavo \$28 mln., o 1988 m. Toronte \$20 mln.

Kanada šiemet švenčia savo 135-tą gimtadienį. Ta šventė paprastai būna paminima paradais, susibūrimais, gegužinėmis, fejerverkais, naujų piliečių prisaiskos ceremonijomis. Tačiau šiais metais ji buvo taip pat paminėta įdomia ištęsta multikultūrinė demonstracija. Visą birželio mėnesį vykusios pasaulinės futbolo pirmenybės Japonijoje ir Pietų Korėjoje, nors Kanada jose ir nedalyvavo, pritraukė įvairių tautinių grupių futbolo entuziastus prie televizijos ekranų. Paaškęs ankstyvų mūsų laiku (apie 4 val. ryto) rungtynių rezultatams dažnai pasigirdavo aistrulių šūksniai ir automobilių signalai. Kai kurios tautinės grupės neturėjo progų ilgesnį laiką džiaugtis, nes jų palaikomos valstybinės rinktinės (prancūzų, italų, lenkų, rusų ir t.t.) anksti iškrito iš varžybų. Tačiau korėjiečiai, turkai, vokiečiai ir brazilai turėjo progos varžytis iki pabaigos. Paskutinę birželio dieną, Kanados dienos išvakarėse, brazilai laimėjo pirmenybių turę. Ir Toronte, ir daugelyje kitų Kanados miestų, futbolo entuziastai, net ir tie, kurie anksčiau palaikė įvairias kitas rinktinės, prisidėjo prie brazilų kilmės kanadiečių pradėtos *samba* gegužinės, užtvindžiusios gatves (Toronte College gatvę prie Ossington), kad jas teko net užverti automobilių srautui.

Kanada ir JAV pasirašė tarptautinę sutartį, liečiančią teises pabėgėlių, ieškančių prieglobsčio šiam žemynui. Kanados min. pirmininko pavaduotojas John Manley ir JAV Valsybės saugumo patarėjas Tom Ridge Niagara Falls (Ontario) miestyje pasirašė sutartį, kuri nustatė, kad pabėgėliai, atvykę į Š. Ameriką, turės prašytis prieglobsčio arba JAV arba Kanadoje, bet, atvykę į vieną iš šių valstybių, negalės prašytis priimami į kitą. J. Manley ta proga pastebėjo, kad 2001 metais 60% iš 42,750 pabėgėlių atvyko į Kanadą iš JAV. Kritikai, kaip *Amnesty International* koordinatore Catherine Balfour, teigia, kad Kanada pasirašė sutartį su valstybe, kuri dažnai pažeidžia prieglobsčio ieškančiųjų teises

tariamai saugumo sumetimais. Taip pat paaiškino, kad JAV ir Kanados įstatymai nevienodai nustato pabėgėlių statusą.

Slibino laivų lenktynių tarptautinis festivalis prie Toronto centrinės salos įvyko birželio 22-23 d.d. savaitgalį. Ši festivalį organizuoja kiniečių kilmės versloininkų sąjunga, bet slibino laivus irkluoja bei valdo nebūtinai kiniečiai. Tai 2400 metų senumo Tolimųjų Rytų tradicija (legenda porina, kad kiniečių imperijos ministras Čiu Juan buvo ištremitas už protestus prieš netikusią valdžią – kurį laiką vaikščiojo po žmones mėgindamas savo eilėraščių juos paveikti, bet galų gale praradęs viltį šoko į Mi Lo upę skandintis; žvejai skubėdami jo gelbėti sparčiai irklavo mušdami būgnais, ir čia gimė slibino lenktynių idėja). Lenktyniauja 40 pėdų ilgio laivai, kiekvienas su 20 irkluoju, vairuotoju ir irklavimo ritmą diriguojančiu būgnininku. Toronte šios lenktynės vyksta jau 14-ti metai iš eilės, ir laimėtojų laivas atstovauja Kanadai 2003 metais pasaulinio čempionato lenktynėse Hong Konge. Šiais metais Toronte varžėsi 209 komandos su maždaug 5,000 dalyvių įvairiose grupėse. Lenktynės stebėjo per 125,000 žiūrovų. Festivalio metu būna ir visokių kitokių linksmių ir gėrybių atviros salos scenoje bei tarptautiniuose valgių paviljonuose.

G.K.

Sporto žinios

Teniso varžybos

Jos įvyks liepos 27-28 d.d. "Euclid Memorial" parke, Euclid, OH. Išankstinė registracija – iki liepos 22 d. šiuo adresu: Algis Gudėnas, 104 East 199th St., Euclid, OH, 44119. Tel. 216-481-0465. Faksas: 216-481-6064. E-paštas: linrik@adelphia.net. Papildomas ryšys: Eugenijus Krikščūnas, ŠALFASS lauko teniso vadovas, 105 Anndale Dr., Willowdale, Ont. M2N 2X3, Canada, tel. 416-225-4385. E-paštas: dkrik3@rogers.com. Dalyvių skaičius neapribotas, bet kiekvienas žaidėjas gali dalyvauti ne daugiau kaip 3-se rungtyse. Dalyvio mokeskis – \$15 (JAV) suaugusiems ir \$7 (JAV) jauniems, jei sumokamas iki liepos 22 d. Mokestis, jei mokant varžybų dieną – \$20 (JAV) suaugusiems iki \$10 – jauniems. Čekiai rašomi "LAC Žaibas" vardu. Visi lietuvių kilmės tenisininkai kviečiami dalyvauti. Inf.

Žinios iš Lietuvos

TAUTINĖ OLIMPIADA: Šiauliuose pasibaigė III Lietuvos tautinė olimpiada. Atrodo, kad šio renginio populiarumas smarkiai išbėso, nes šventė, kuri turėjo suvienyti po pasaulį išsibarsčiusius lietuvių sportininkus, nepasiteisino ir tarp maždaug 2000 dalyvių tik 15 sportininkų buvo iš užsienio. Dalis sporto šakų buvo žemo lygio, ir kai kurių sporto šakų atstovai medalius gavo vien už atvykimą, nes nesulaukė varžovų. Žiūrovus daugiausia domino pasaulyje Lietuvos vardą garsinantieji dviratininkai R. Lupeikis, S. Ruškis, R. Vilčinskas, M. Gončaras, E. Pučinskaitė, Z. Urbanaitė, E. Kubelskienė, E. Vilūnaitė bei irklotojai A. Duonėla, E. Balčiūnas. Apie tautinių olimpiadų ateitį diskutavo šalies bei užsienio lietuvių sporto vadovai. Vienas iš iškilusių problemų išsprendimo – sujungti Lietuvos tautinę olimpiadą ir Pasaulio lietuvių sporto žaidynes. Šiuos renginius organizuoti 2006 m. pretenduoja Panevėžys. Olimpiadoje buvo pagerinti du Lietuvos rekordai. Kaip jau buvo minėta, klaidėdintis A. Bulauskas išstūmė 203 kg štangą, o kauniečiai raitelis Zigmantas Šarka pagerino 37 metus išlaikiusį rekordą, su žirgu Sir Saliut įveikęs į 209 cm aukštį pakeltą kartelę.

IRKLAVIMAS: Pasaulio baidarių ir kanojų irklavimo taurės varžybose po trijų užėgimų bendrojoje įskaitoje pirmąją Lietuvos irklautoją R. Petrukanecą, surinkęs 120 taškų. Antrąją vietą užima 32 taškais atsilikęs vokiečių R. Rauhe.

LEDO RITULYS: Lietuvis Darius Kasperaitis pasirašė šešerį metų 25.5 milijono dolerių vertės sutartį su NHL klubu "New York Rangers". V.P.

Ignalinos jėgainė...

(Atkelta iš 4-to psl.)

Iki reaktorių sustabdymo visos papildomo saugumo programos finansuojamos Vakarų demokratinių valstybių. Tai milijoninės negrąžintinos sumos, teikiamos Lietuvai pagalbėti ir Europos saugumui garantuoti.

Akivaizdu, kad užsienio valstybės nerems Ignalinos AE kapitalinio remonto arba naujo reaktoriaus statybos, nes energijos poreikis Lietuvai sumažėjo, o remti Rusiją kitos valstybės priedanga nėra prasmės.

Ekologiniai reikalavimai. Jie yra pažeisti tiek vietos parinkimu, tiek ekologiniu požiūriu: šiluminiai elektrinių tarša nesumažėjo, nes jos nebuvo sustabdytos, atsirado radioaktyvių atliekų laidojimo problema, kuri nesprenždiama, rizika ekologinės katastrofos padidėjo neproporcingai turimam ekonominei

naudai.

Nepataisoma blogybė – netinkamas AE vietos parinkimas. Europoje yra 7 aktyvios tektoninės zonos, kur žemės plutos sprūdis yra pralaidus vidinei energijai prasiveržti į paviršių. Ignalina – viena iš šių vietovių. Žemės drebėjimas, žemės vidinės energijos prasiveržimai ir ypatingo pavojaus objektas AE vienoje vietoje yra tai, kas nepataisomai grąšina viso kontinento katastrofa. AE yra pastatyta, ignoruojant geologinę situaciją ir visada grės su reaktorių technologiniais trūkumais. Todėl Ignalinos AE veikimo terminas jokių būdu negali būti tęsiamas.

Kaip minėta, sumažėjus gamybai mums mažiau (t.y. 10 kartų mažiau nei pagaminame!) reikia energijos, taigi esančių šiluminiai elektrinių jėgainių pakanka ir ilgai pakaks. Per tą laiką galima įsivairinti alternatyvias energijos gavybas. Pirmoje eilėje – žemaitijos terminus vandenį. Tai sudaro 10-15% viso mūsų elektros poreikio, be to – sumažintų teršimo nuosimčių. Galime sėkmingai plėtoti mažųjų elektrinių (hidro) projektus. Tai sudarytų antrąją didžiausią – iki 50% – naudą energetikoje duotų – energijos taupymas. Tik paminėtos alternatyvos garantuotų pusę visos šiuo dienai reikalingos energijos. Tad ką bekalbėti apie veltui pūvančią miškuose medieną, biologinės dujas ir t.t.

Akivaizdu, kad turime išeitį, padeda kaimynai, todėl privalome likviduoti katastrofą grąsinantį, tik Rusijai ekonomiškai ir politiškai naudingą Ignalinos AE, bei orientuotis energetikos pramonę Lietuvai naudinga linkme, tuo pačiu garantuojant mūsų tautos saugumą.

HOMELIFE
HomeLife Realty Plus Ltd.
2261 Bloor St. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8

NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) 763-5161
Fax: 416 763-5097
Prašau kreiptis visais namų
pirkimo-pardavimo reikalais.
Patarnauja lietuvių visuomenei 15 metų

MARGIS PHARMACY
Aptarnauja Toronto gyventojus daugiau kaip 50 metų!

"IR TAI NE TAS, KAS MOKAM, BET KAIP JUMS RŪPINAMĖS!"

♦ sąžiningas ir profesionalus aptarnavimas
♦ nemokamas vaistų pristatymas į namus

PRISIJUNKITE PRIE MŪSŲ KLIENTŲ ŠEIMOS!
Tel.: (416) 535-1944 Faksas: (416) 536-6268

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

PARAMA

AKTYVAI per 130 milijonų dolerių

MOKAME

1.15% už 30-89 d. term. indėlius	1.15% už 90-179 d. term. indėlius
1.25% už 180-364 d. term. indėlius	2.00% už 1 m. term. indėlius
2.75% už 2 m. term. indėlius	3.00% už 3 m. term. indėlius
3.55% už 4 m. term. indėlius	4.25% už 5 m. term. indėlius
1.60% už 1 m. GIC mėn. palūk.	2.25% už 1 m. GIC invest. pažym.
3.00% už 2 m. GIC invest. pažym.	3.25% už 3 m. GIC invest. pažym.
4.00% už 4 m. GIC invest. pažym.	4.50% už 5 m. GIC invest. pažym.
1.00% už RRSP ind. (var. rate)	2.50% už RRSP 1 m. term. ind.
3.25% už RRSP 2 m. term. ind.	3.50% už RRSP 3 m. term. ind.
4.25% už RRSP 4 m. term. ind.	4.75% už RRSP 5 m. term. ind.
1.00% už OHOSP (variable rate)	1.00% kasd. palūkanų čekių sąsk.
1.35% už JAV dolerių 1 metų GIC	1.00% už JAV dol. kasd. pal. sąsk.

IMAME

už asmenines paskolas nuo.....5.25%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages) su - nekeičiamu nuosimčiu (fixed rate)
1 metų.....4.25%
2 metų.....5.45%
3 metų.....5.60%
4 metų.....6.05%
5 metų.....6.25%
- su keičiamu nuosimčiu.....4.25%

DUODAME

- asmenines paskolas
- mortgičius iki 95% įkainoto turto
- riboto kredito paskolas (Line of Credit)
- komercinius mortgičius

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės elgoje

NEMOKAMI PATARNAVIMAI
SĄSKAITŲ IŠLAIKYMAS • KREDITO IR DEBITO KORTELEB ČEKIAI • PINIGINĖS PĖRLAIDOS (MONEY ORDERS) • KELIONĖS ČEKIAI (TRAVELER'S CHEQUES)

PASLAUGOS TEIKIAMOS INTERNETUI
GALITE PATIKRINTI SAVO BALANSĄ AR APMOKėti SĄSKAITAS Elektroniniu paštu: info@parama.ca

KITOS PASLAUGOS
KELIONIŲ APDRAUDA NARIAMS IR SVEČIAMS IŠ KITŲ KRAŠTŲ PERSIUNTIMAS PINIGŲ (WIRE TRANSFERS) Į LIETUVĄ IR KITUR

IEŠKOTE DOVANOS?
PARDUODAME LIETUVOS BANKO PROGINES MONETAS

KASOS VALANDOS:
Pirmad., antr., ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v.
LN skyriuose – penktadieniais nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.

SKYRIAI:
1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 Telefonas: 416 532-1149
2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C8 Telefonas: 416 207-9239

MasterCard **Interac** **Citrus**

APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPI: www.parama.ca

Astra Travel & Services Inc.

1600 Bloor St. W., Toronto, (priešais Lietuvių Namus į vakarus)
Ontario, Canada, M6P 1A7

LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA SIŪLO:

- * Keliones į Lietuvą
- * Keliones į šilto krašto
- * Draudą
- * Bilietus atvykantiems iš Lietuvos (pristatymas į namus per vieną parą)
- * Dokumentų vertimą
- * Išskvietimų sutvarkymą ir išsiuntimą
- * Dideles nuolaidas dažnai keliaujantiems
- * Sąžiningą, rūpestingą patarnavimą ir žemas kainas.

Dėmesio! Organizuojama kelionė į Lietuvą rugpjūčio 26 – rugsėjo 10 d.d.
Tel: 416 538-1748 1-866-566-1336 (nemokamas) FAX: 416 538-4390

ROYAL LEPAGE

Jeji norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižaduo mielai ir sąžiningai patarnauti

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2
Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

KELIONĖS | VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS!

Į Lietuvą – patogūs persidėimai, su proga aplankyti ir įvairius kitus Europos kraštus! Skambinkite Algiiu Medeliui asmeniškai!

TURIU DAR VIETŲ TURISTINĖSE/MALDININKŲ KELIONĖSE:
[domūs maršrutai, patogūs viešbučiai, kelionės vadovai!]
Su pusrūčiais ir vakarėmis. Pricinamos kainos! Teiraukitės!

27 rugsėjo, 13 dienų – Austrija, Šveicarija, Prancūzija-Liurdas, Monte Carlo
20 spalio – 12 dienų Italija ir Vatikanas
28 spalio, 15 dienų – Italija, Prancūzija, Ispanija, Portugalija-Liurdas, Fatima

Toronto įstaigoje esu antradieniais tarp 11 ir 17 val. Atvažiuoti Jums nėra būtina, tik paskambinkit – sutvarkysiu! Bilietus pristatau X-PRESS paštu.

ALGIS MEDELIS @ **MEDELIS CONSULTING**
45 Forest Heights Street, WHITBY, Ont. L1R 1T7 Tel. 1-905-666-9086

133 Roncesvalles Ave.
TORONTO, Ont. M6R 2L2
Tel. 416 531-4800

ALGIS ir STEFA MEDELIAI @ MEDELIS CONSULTING
45 Forest Heights Street, WHITBY, Ont. L1R 1T7 Tel. 1-905-666-9086

Visos paslaugos atskleidžiant gimesis iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą. JAV DOLERIUS LIETUVOJE PRISTATOM Į RANKAS PER 7 DARBO DIENAS. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus antradienius.

Atstovaujam telefoninių ryšių firmą RapidTel.
Minutė į Lietuvą – 41 c bet kurio laiku.
+ Planas A: Ontario – 5 c, Kanada – 9 c, US – 10 c,
arba + Planas I: Kanada ir US – 7.5 c.

Dėl smulkesnės informacijos kalbėkite su ALGIU MEDELIU

Lietuvių kilmės veikėjos teismas

Cicero merės Betty Loren-Maltese likimą nusprendė teismas

Gegužės 28 d. Dirksen Federal Building pastate Čikagoje prasidėjęs Cicero miesto merės Betty Loren-Maltese ir jos septynių draugų byla kiekvieną dieną vis iškelia naujų detalių, apie kurias plačiai rašo didžioji Čikagos spauda.

Ji yra kaltinama korupcija ir dar trimis dalykais, kurie padėjo iš Cicero biudžeto „išmelžti“ apie 10 milijonų dolerių. Iš viso į kaltinamųjų suolą turėjo sėsti 10 asmenų, tačiau du iš jų – Frank Taylor ir Gregory Ross prisipažino kaltais ir liudija prieš dabar teisiuosi.

Be B. Loren-Maltese, čia dar teisiams: Emil Schullo, Joseph DeChico, John LaGiglio, Bonnie LaGiglio, Charles Schneider, Michael Spano ir šio tėvas – taip pat Michael Spano, kuris žinomas kaip mafijos žmogus.

Loren-Maltese Cicero merės poziciją paveldėjo iš savo vyro Frank Maltes, kuris tuoj po vestuvių buvo apkaltintas įvairiais nusikaltimais, nuteistas, bet 1993-aisiais mirė. Į šio vietą buvo įstatyta Betty, kuri vėliau buvo išrinkta reguliariu balsavimu, vėliau kelis kartus perrinkta.

Amerikiečių spauda dažnai vis pamini, jog Betty iš savo vyro (jau antrojo) Frank Maltese ir paveldėjo „tamsiojo pasaulio“ verslo machinacijas. Jau nuo senų laikų vakarinis Čikagos priemiestis Cicero garsėjo savo mafijozais. Vienas iš stambiausiųjų buvo Al Capone, kuris dar ir šiandien laikomas mafijos simboliu. Dabartinė mafijos veikla šiame mieste jau gerokai sumažėjusi, tačiau, kaip matyti iš šiuo metu vykstančio teismo, jos likučiai dar neišnyko. Galimas

daiktas, po šio teismo vadina-mojo „tamsiojo pasaulio“ įtaka visai bus palaužta.

Suimta praėjusią vasarą

Ši 52 m. amžiaus lietuvių kilmės merė buvo suimta jos vasa-rnamyje Indianos valstijoje. Atvežus į Čikagą, jai ir dar de-vyniems su šios moters veikla susijusiems žmonėms, buvo pa-teikti 4 kaltinimai. Vienas jų jau minėtas – korupcija. Be to, re- ketavimas, piniginių perlaidų bei pašto korespondencijos klastojimas ir netikslus mokes-čių deklaravimas. Kiekvienas šių kaltinimų, jeigu bus pripa- žintas teisme, gali būti nubas- tas 25 metų kalėjimo.

Už užstatą ji buvo paleista iki teismo, bet ir sugebėjo būti perrinkta į Cicero merės ir ko-misionierės pareigybę. Tai ro-do, jog jos vaidmuo šiame mie-ste dar yra tvirtas, nors laimėji-mas jau buvo gerokai sunkesnis negu ankstesniais metais.

Taip pat po jos suėmimo daug kas kėlė mintį, jog ji turinti tuoj pat pasitraukti iš užimamos aukštos pareigybės. Už pasi-traukimą „Sun-Times“ ir CBS te-levizijos surengtoje apklausoje pasisakė net 72% apklaustųjų.

Su lietuviams nebendravo

Kaip teikė Čikagos „Sun-Times“, ji prisipažino, kad jos mergautinė pavardė buvusi Lo-renitis (Laurinaitis). Ji anksčiau minėtam dienraščiui pareiškė esanti „loogan“ (taip šio šimt-mečio pradžioje amerikiečiai pravardžiuodavo lietuvius, o pats žodis reiškia – nevykėli, žioplį).

Ši, dabar garsi tapusi Cicero veikėja, gimė JAV pietinėje – Louisiana valstijoje ir į Čikagą su šeima persikraustė kūdikys-tėje. O į Cicero atvyko būdama penktoje klasėje. Kadangi jos tėvai buvo paprasti žmonės (tėvas dirbo valytoju), jos vaikystė nebuvo rožėmis klota.

Būdama 16 metų, ji nutarė mesti mokyklą, tačiau vėliau vėl sugrįžo. Po poros metų Betty pirmą kartą išteikėjo ir maždaug tuo pačiu laiku gavo vidurinės mokyklos baigimo diplomą. Vėliau lankė verslo kursus ir įgijo teisę verstis nekilnojamo turto pardavimu.

Su Cicero lietuviams ši moteris artimesnių ryšių nepalaikė, ypač per paskutinį dešimtmetį, kai gana daug čia gyvenusių mūsų tautiečių išsikėlė į geres-nius rajonus ar iškeliaavo amžinybėn. Ji, kaip ir daugumas šio krašto politikierių,ėjo tik su gausesnėmis bei pajėgesnėmis tautinėmis mažumomis.

Dar prieš 4 metus ji su ki-tais Cicero miesto veikėjais bu-vo atsilankiusi į Lietuvos Nepri-klausomybės šventės minėjimą Šv. Antano lietuvių parapijoje buvusios mokyklos salėje. Įdo-mu, kad ji čia sėdėjo šalia buvusio Cicero miesto policijos vado D. Niebur, kurį ji vėliau iš šių pareigų išvarė, nes jis nenorėjo sutikti su Betty nelabai švario-mis tendencijomis.

Čia yra pasakyta tiesos žodžiai žurnalisto P. Žumbakio apie dabartinę Lietuvos padėtį. Mano many-mu, jeigu Lietuvą šiandien valsty-biniu mastu valdo korupcija, tai čia yra kaltos ir Lietuvos 39 partijos. Šias visas partijas reikia pašalinti ir palikti 3 ar 4 partijas Amerikos ir kitų didžiųjų Europos valstybių pa-vyzdžiui.

Vytautas Šeštokas,
Los Angeles, CA

Toronto, Mississaugos ir Hamiltono lietuvių jaunimo labdaros darbuotojai Toronto labdaros namuose „Scott Mission“ ruošia maisto siuntinėlius miesto varguoliams; žemiau – dalina maistą įstaigos valgykloje. Nuotr. O. Stanevičiūtės

Senoji lietuvių išeivija Škotijoje

Pasinaudojant kun. J. Norbuto knygele „Memorandum“, išleista 1920 metais Mossend-Lanarkshire

KLEMENSAS SAVONIS

Pirmieji lietuviai, duonos ieškotojai Britanijoje, pasirodė po Sevastopolio karo 1858 m. Londone apsigyveno tik tie, kurie norėjo pasilikti prie amato dirbtuvių – siuvėlių, striu... Kiti apsigyveno Manchester, Liver-pool miestuose. Šiek tiek Vali-joje ir kitose vietovėse. Kiek vė-liau didžiausias lietuvių būrys apsigyveno Glasgow'e ir apylin-kėse – Lanarkshire ir kiek to-liau, kur buvo anglių kasyklos ir plieno pramonė.

Šie lietuviai atvyko apie 1900 m. 1914 m. lietuvių skai-čius Škotijoje siekė maždaug 8000. Vien tik Glasgow'o apy-linkėse – per 7000. Anglijoje tuo metu buvo apie 4000. Pirmojo pasaulinio karo metu 1917 m. Britanijos ir Rusijos caro sutar-timi apie 1500 lietuvių vyrų bu-vo išgabenta Rusijon ir apie 400 lietuvių moterų ir vaikų – Lie-tuvon.

Du trečdaliai Škotijos lietu-vių – iš Suvalkijos, kiek mažiau iš kitų Lietuvos vietų. Lietuviai, kaip svetimtaučiai, darbų pasi-rinkimas buvo labai ribotas. Pri-einamiausias, gerai apmokamas darbas buvo anglijos kasyklose. Sunkus, labai pavojingas darbas sveikatai, trumpos valandos. Maudyklų prie kasyklų nebuvo. Visus puvus angliakasy pasir-nešdavo į namus. Būstas daug-mai – vienas kambarys ir dar šeima. Nelaimių buvo mažiau, negu Amerikos ir Rusijos ka-syklose. Po kelių dešimtmečių tokios sąlygos ne vienam pakir-to sveikata, užpuolė ir kitos li-gos. Prasidėjo ankstyvas kelias į kapus.

Kitos galimybės

Kiti darbai svetimtaučiams buvo daug sunkiau prieinami. Plieno ir geležies liejyklose jie gaudavo pačius pavojingiausius ir menkai apmokamus darbus. Darbo valandos buvo labai il-gos, net ligi 12 valandų paroje. Vėliau darbo valandos buvo su-trumpintos ligi 8. Ventilacijos nebuvo, bet pavojus gyvybei bu-vo mažesnis negu anglies pramo-nėje.

Lietuvių išeivių tarpe buvo ir amatinių – siuvėjų, striu, bat-siuvėjų ir kitokių. Kai kurie di-rbo pas žydus, vienas kitas tu-rėjo savo verslą. Nuo sugebėji-mo ir aplinkybių priklausė už-darbis ir pasisekimas.

Pirmųjų ateivių bangoje bu-vo daug lietuvių moterų. Vienos buvo iškviestos jau anksčiau at-vykusių vyrų ir sukūrė šeimas. Daug buvo netekėjusių, našlių bei gyvanašių. Vargo prispaus-tos dirbo škotų pramonėje – anglių, plytų, prekybos. Jų už-darbis buvo labai menkas. Pro-fesionalių lietuvių nebuvo.

Kasdieninis gyvenimas

Lietuviai Škotijoje nesimaišė su svetimtaučiais. Dauguma ne-sistengė mokytis angliskai, iš-skyrus vaikus, kurie lankė škotų mokyklas. Kadangi mūsų kai kurios lietuviškos pavardės bu-vo sunkiai įkandamos škotų lie-zuviui, jiems buvo duodamos škotiškos. Kiti dėl patogumo patys iškeitė savąsias.

Šeimyninis gyvenimas nebu-vo idealus. Dauguma pavienių vyrų gyveno pas šeimas, kur vie-nur kitur pasireiškė šeimų ardy-mas. Glasgow'as tapo tokių su-sibėgelių centru. Gyvenamieji butai buvo labai maži. Retas, laimingesnis, turėjo dar kitą kambarį. Pragyvenimas šeimoje buvo labai brangus, tik pavie-niai asmenys pajėgė šiek tiek susitaupyti. Girtavimas buvo na-tūralus reiškinys, kuris turėjo nemažą įtaką šeimoms. Tačiau buvo pastebėta, kad lietuvių šei-mose ryšys tarp tėvų ir vaikų bu-vo daug geresnis nei škotų ar anglių šeimose.

Moralė lietuvių išeivių tar-pe nebuvo be priekaištų, nes iš-eiviai jautėsi radę „laisvę“. Ne vien svaigalai prisidėjo prie lie-tuvių išeivių doros ir tikiybės nuosmukio. Buvo ir kitos prie-žastys – socialistų bei komunistų propaganda, stoka tikiybino iš-silavinimo.

Kunigų pagalba

Lietuviai kunigai turėjo la-bai svarbią reikšmę. Išeiviams, nemokantiems vietinės kalbos, lietuvis kunigas buvo labai rei-kalingas, nors ne visuomet ir ne visų klausomas. Britų kunigai lietuviams neturėjo ypatingos reikšmės, išskyrus vaikus, kurie turėjo lankyti parapijines mo-kyklas. Lietuviai neturėjo savo parapijos.

Pirmas kunigas, kuris ap-lankė lietuvių, buvo iš Vokietijos jėzuitas Lansberg. Pirmieji lietuviškai gyveno Anglijoje, bet aplankydavo lietuvių bent ke-turis kartus per metus. Tai buvo 1889 m. Jis 1893 m. iškelia-vo Afrikon.

Kitas kunigas airis Hughes, kuris mokėjo keletą kalbų, jų tarpe ir lietuvių, lankė lietuvių keletą metų. Kai 1897 m. Škoti-joje rados per 3000 lietuvių, bū-relis lietuvių ryžosi atsikviesti savo tautos kunigą.

Susitarus su Glasgow'o ar-kivyskupu dėl sąlygų ir įsteigus Šv. Kazimiero parapijinę drau-giją 1898 m., buvo atsikviestas lietuvis kunigas Varnagiris. Jis, arti dvejų metų, naudingai dar-bavosi, organizavo lietuvių. Su Montvila Glasgow'e leido laik-raštelį „Vaidele“. Suorganizavo „Šviesos“ draugiją, ragino lietu-vius imtis prekybos. Buvo įsteig-

KLEMENSAS SAVONIS

ta pirmoji duonos kepykla.

Škotijos lietuvių ligi 1920 m., be jau minėtų, aptarnavo šie lietuvių kunigai: kun. Vaitys, kun. Šlamos, kun. Čiuberkis, kun. Racevičius, vokietis kun. Orr, kuris kaip vokietis buvo iš-tremtas atgal Vokietijon, kun. Vasilas. 1911 m. buvo pa-kviestas kun. kapucinas Kazi-mieras, kuris vedė labai pasise-kusias misijas. Būriū būriai se-kiojo barzdota misijonieriu. Jo įtakos dėka buvo įsteigta Škoti-jos lietuvių katalikų blaivybės draugija ir keletas svietinių, skaityklų. Pradėta platinti lietu-viška spauda. 1912 m. darbuosi Memorandum autorius kun. J. Norbutas. Taip pat darbuosi – Kemėšis ir Šveistrys. 1914 m. buvo įsteigtas savaitraštis „Išeivių draugas“. 1916 m. įsteigta Brita-nijos lietuvių katalikų darbinin-kų Šv. Juozapo sąjunga, kuri pe-rėmė „Išeivių draugo“ leidimą, iš-i-gijo naują spaustuve. 1919 m. Lietuvai šelpiti komitetas sudarė Tautos fondą.

Lietuvių kunigų darbas ir gyvenimas buvo skirtingas nuo vietinių airių kunigų. Lietuviai kunigai gyveno vietinių parapijų klebonijose. Ten jie turėjo kam-barėlių, nustatytą laiką gaudavo maistą. Oficialiai lietuvių kuni-gai buvo lyg ir vikarai airių pa-rapijos. Jie galėjo laisvai lankyti savo tautiečius ir kitose parapi-jose. Kunigų išlaikymui Šv. Ka-zimiero draugija mokėjo nusta-tytą mokesť.

Organizacijos

Be jau minėtų lietuviškų pa-rapijinių organizacijų, buvo ke-letas ir kitų: „Šviesa“, „Tėviškės mylėtojų“. Socialistų darbininkų sąjunga leido laikraštį „Rankpel-nis“ ir varė prieš katalikišką veik-lą propagandą. Be jau minėto „Išeivių draugo“, darėjo laikraš-čiai „Vaidele“ ir „Varpas“. Lietu-viai, paskatinti imtis verslo, tu-rėjo eilę lietuviškais varda-is krautuvių: „Sandara“, „Varpas“ (turėjo skyrius ir kitose vietovė-se), „Žvaigždė“, „Kooperatyvas diegas“. Glasgow'e buvo dvi sta-lių ir siuvėjų mažos įmonės.

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS

Re/max West į staigoje
ilgiausiai dirbantis agentas

♦ 25 metų namų remonto patyrimas ♦ Dau-giau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo pa-tyrimas ♦ Namų nuomojimui ir nuomininkų re-ikalų specialistas.

RE/MAX West Realty Inc.

1678 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kurio metu į staigos tel.
416 769-1616, namų – 416 769-3577

Nemokamas namų į vertinimas

Dantų gydytoja

Gintarė Sungailienė, D.S., D.D. S.

115 Lakeshore Rd.E.

Mississauga, Ont. L5G 1E5 (Į vakarus nuo Hurontario)

Tel. 905 271-7171

Patogus, nemokamas mašinos pastatymas

ORTODONTAS

(Orthodontist)

DR. R. KARKA, D.D.S. M.S. Dip. Orth.

2326 Bloor Street West, Suite 200

(Prie Jane gatvės)

416 769-2526

Bloor West Village

DENTAL CARE

Dr. J. Birgiolas

Dr. S. Dubickas

2373 Bloor St. West

Tel. (416) 763-5677

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.

PACE, JOHNSON

5110 Dundas ST.W.

(tarp Islington ir Kipling gatvių)

Etobicoke, Ont. M9A 1C2

Tel. 416 236-3060

Fax 416 236-1809

Sutton
GROUP

PATYRĘS NUOSAVYBIŲ PARDAVĖJAS netoli naujos PRISIKĖLIMO PARAPIJOS

Prašau skambinti šiandien

tel. 416 236-6000

pirkimo ar pardavimo klausimais

sutton group – assurance realty inc. realtor

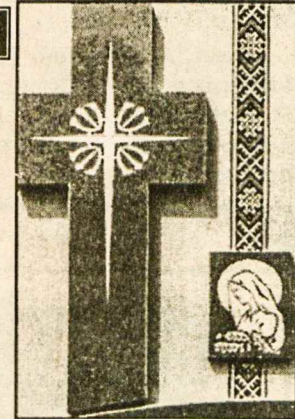
5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

SMITH MONUMENT CO. LTD.

- (nuo 1919 metų)
- ▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
- ▲ Puošiami lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
- ▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
- ▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. 416 769-0674

Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair),
Toronto, Ontario M6N 3P7

Knygų rišykla
"SAMOGITIA"
menišškai įriša
knygas bei žurnalus

A. PLENYS

3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

SPAUDINČIŲ
PRINTING
Atleikame visus paruošimo
ir spausdinimo darbus.
Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave. Toronto Ont.
Savininkas Jurgis Kuliešius

TŽ BENDRADARBIŲ IR SKELBĖJŲ DĖMESIUI!

Siunčiantys pranešimus ir žinias faksu yra prašomi įsidėmėti, kad nuo š.m. pavasario įvesta nauja ryšio linija faksui. NAUJAS TŽ FAKSO NUMERIS: 905 290-9802. Telefono numeris lieka tas pats – 905 275-4672.

Matininkas
TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.P.
ONTARIO LAND SURVEYOR

40 Burrows Avenue, Toronto, Ontario M9B 4W7

TEL: (416) 237-1893

FAX: (416) 237-0426

E-mail: tom.senkus@sympatico.ca

TORONTONT

Anapilio žinios

– Lietuvoje mirė a.a. Joana Puileikienė, sesuo mūsų parapijietės Vandos Kišonienės.

– Liepos 6, šeštadienį, Lietuvos šventovėje susituokė Algis Rašmas su Jūrate Jocyte.

– Žodis tarp mūsų liepos-rugpjūčio knygelių laidą dar platina Albina Augaitienė sekmdieniais parapijos salėje.

– Suvalkų krašto lietuvių išeivijos sambūris liepos 14, sekmadienį, rengia gegužinę 3 v.p.p. Erindale parke, Mississaugoje. Įvažiavimas iš Dundas gatvės.

– Lietuviškasis jaunimas, suvažiavęs į Pasaulio jaunimo dienas Toronte, lankysis Anapilyje liepos 25, ketvirtadienį, nuo 12 iki 2 v.p.p. ir čia pietaus. Jei kas galėtų padėti tą dieną jaunimo priėmimo, prašome skambinti į kleboniją tel. 905 277-1270.

– Suvalkų krašto lietuvių išeivijos sambūris rengia metinę vasaros poilsio stovyklą "Romuvėje" rugpjūčio 17 – 25 d.d. Platesnės informacijos teikia Pranas Vilkelis, tel. 905 279-1867.

– Anapilio knygyne galima įsigyti: Arydo Vilkaičio *Gyvensim*, Jono Rudoko *Prastieji Lietuvos talentai* bei Nijolės Gaškaitės-Zemaitienės *Dabar ir visados*.

– Mišios liepos 14, sekmadienį: 9.30 v.r. už a.a. Michaliną Dausienę (IX metinės); 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 10.30 v.r. už Čepų ir Kalpokų mirusius; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje liepos 13, šeštadienį, 3 v.p.p. už a.a. Teodorą Gelumbauskienę.

Muziejaus-archyvo žinios

– Pirmadienį, liepos 15, muziejus bus uždarytas, nes tą dieną muziejaus vedėja dr. R. Mažeikaitė skaitys pranešimą istorikų konferencijoje Olandijoje.

Lietuvių Namų žinios

– Liepos 7 d. Lietuvių Namų svetainėje pietavo 168 svečiai. Pranešimą padarė ir su svečiais supažindino LN valdybos narys T. Stanulis. Svečių knygoje pasirašė – T. Paškauskienė iš Kauno, K. Paškauskas iš Čikagos, IL.

– LN valdybos posėdis – liepos 25, ketvirtadienį, 7 v.v.

– Sekmdieniais Lietuvių Namuose galima skaniai papiepti ir pasiskaityti naujausių žinių iš Lietuvos dienraščių, pasižiūrėti Lietuvos televizijos laidų, pasinaudoti interneto tinklapiais.

Slaugos namų žinios

– Slaugos namams aukos primamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog adresu: Labdaraus fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, ON, M6P 1A6.

– Labdaraus slaugos namams reikalingi lietuviški kalbantys tarnautojai, ypač diplomuotos ar turinčios patirtį gailingose seserys. Darbo prašymus siųsti raštu: Mrs. Joan Ciupek, c/o Lietuvių Namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, ON, M6P 1A6 arba faksuoti 416 233-5519. Yra galimybių kai kuriems darbams pasiruoti specialiose kursuose.

– LN kultūros komisija įsipareigojo parūpinti knygų Slaugos namų bibliotekai. Galintys jų šiam tikslui paaugti, prašom atvežti jas į LN raštinę darbo valandomis. Platesnė informacija tuo reikalu teikia komisijos sekretorė Rūta Snowden, tel. 905 821-0157.

– Išeivijos lietuvių klierikų studijų fondui \$100 aukėjo K. G. Balytos, N.N.

– Šv. Jono lietuvių kapinėms aukėjo: \$100 – Latvių šeima; \$50 – B. Vaičiūnienė.

– Kun. A. Lipniūno jaunimo kultūros centrui \$50 aukėjo M. A. Empakeriai (a.a. Michalinos Dausienės IX mirties metinių proga).

Prisikėlimo parapijos žinios

– Ši ketvirtadienį, liepos 11, 10 v.r. Šv. Pranciškaus Asyžiečio Trečiojo ordino nariai renkasi Mišiom ir susirinkimui "Vilnius Manor" patalpose.

– Santuokos sakramentą priėmė Viktoras Lukošius ir Estera Rybelytė.

– Liepos 5 d. palaidotas a.a. Bronius Pranskus, 81 m. Paliko žmoną Tamarą ir dukrą Lorešą su šeima. Amerikoj mirė a.a. Vytautas Abromaitis, torontiečių Emilijos Čepienės, Vandos Jasinevičienės, Eugenijaus ir Karolio Abromaičių brolis.

– "Kretingos" pranciškonų stovyklavietė Vasagų šiuo metu stovyklauja 116 lietuviškai kalbančių vaikų. Stovyklos komendantas Stasys Kulavas, kapelionas kun. E. Putrimas, jo padėjėjas br. Petras Šarka, OFM, muzikos vadovė Rasa Paškauskienė, slaugė Ilona Turcyn, ūkvedžiai V. Pečiulis ir R. Turūta, šeiminiųkės: Z. Bersėnaitė-Cers, R. Butauskienė, V. Duliūnienė, R. Murzienė, I. Paškauskienė, V. Zenkevičienė, B. Wilkinson ir R. Yčienė; stovyklos organizatorė L. Kulavičienė, ūkinių reikalų tvarkytoja R. Jaglowitz; stovyklos prižiūrėtojai – L. Cotteau, R. Šiaučius ir 30 vadovų.

– Maldininkų kelionei autobusu į Kanados kankinių šventovę Midlande rugpjūčio 18 d. registruotis parapijos raštinėje 416 533-0621. Kelionės kaina \$20.

– Mišios sekmadienį, liepos 14: 8 v.r. už a.a. Emiliją Dickson; 9.15 v.r. už a.a. Elena Gegužienę (4 metinės); 10.30 v.r. už a.a. Salomėją ir Alfonsą Pundzius, už a.a. Oną Skukauskienę, už a.a. Sofiją ir Vinčą Miškinis; 12 v.d. už gyvus ir mirusius parapijiečius.

– Šiais (2002) metais Lietuvoje išleistoje knygoje *Krikščioniškoji Lietuva*, kurioje sutelkti a.a. kun. prof. Pauliaus Rabiškaus, SJ, istoriniai straipsniai, sakoma, kad niekas iš išeivijos lietuvių nesusidomėjo senosios Lietuvos istorija. Prof. P. Rabiškauskas, dėstęs istorinius mokslus Grigaliaus universitete Romoje, buvęs fakulteto dekanu ir un-to vicerektoriumi, pareiškė, kad per 30 metų jo darbo universitete nebuvo nė vieno lietuvių studento, o lenkų vis būdavo. Domėtis senosios Lietuvos praeitimi esą kliudo ir tai, kad reikia išmokyti lotynų, lenkų, rusų ir vokiečių kalbas, nes kitaip nebus prieinami istoriniai šaltiniai. Prof. P. Rabiškauskas, pasaulinio masto istorikas, betgi rado vieną išimtį. Minėtoje knygoje rašo jis: "Su visais mūsų tautos praeitimi besidominčiais norėčiau pasidžiaugti (...) daktarės Rasos Mažeikaitės (kanadietė, Red.) ryžtu ir išverme. Sunkiomis sąlygomis ji neišsigando atsiradusi prieš stačią ir sunkiai prieinamą kalno viršūnę, ant kurios jai reikėjo užkopti, norint įgyti Rytų Europos vėlyvųjų viduramžių istorikės specialybę. Su neeiliniu atkaklumu ji įveikė visas kliūtis, ir belieka jai tik linkėti, kad galėtų sėkmingai panaudoti studijų metais įgytas žinias ir vėlai bei deramai atstovauti Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos pirmųjų veiklos šimtmečių istorijai" (355 psl.). Toje knygoje dviejose vietose minima dr. R. Mažeikaitės straipsnis bei paskaita kituose leidiniuose. P. Rabiškaus knyga yra sudaryta Liudo Jovaišos, išleista Lietuvių katalikų mokslo akademijos 2002 m., 405 psl. Inf.

– Tremtinių vaikų mokyklai Lietuvių Namai Vilniuje S. Čeponienė paaukėjo \$20.

Susikaupimas š.m. Didįjį penktadienį Toronto Prisikėlimo parapijos patalpose. Jame dalyvavo jaunimas, buvęs Pasaulio jaunimo dienos Romoje ir Paryžiuje

– Pasaulio jaunimo dienos proga Royal Ontario muziejuje (prie Avenue Rd. ir Bloor g. sankryžos) iki rugpjūčio 11 d. vyks paroda *Images of Salvation* (Išganymo vaizdai), kurioje yra arti 100 istorinių tapybos kūrinių, piešinių, knygų ir liturginių daiktų iš Vatikano ir kitų Italijos muziejų. Rinkinyje atspindima XVI-XVII šimtmečio katalikų menininkų perėjimas iš Renesanso stiliaus į jausmingesnių, stiprių ir realistinių išganymo vaizdų kūrimą, rašo *The Catholic Register*.

– Lietuvių kredito kooperatyvas "Parama" praneša, kad darbo valandos LN skyriuje, 1573 Bloor St. W. penktadieniais bus nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p. (ne iki 8 v.v.). Naujojo skyriaus valandos nesikeičia.

– Mažosios Lietuvos fondai aukuoja: (Enciklopedijos rengimo) \$500 – "Prisikėlimo" kredito koop. (\$150); \$250 – A. Bražys (1800); \$200 – "Paramos" kred. koop. (3500); \$150 – J. Stukas (870); po \$100 – A. Bumbulis (2050), St. Jaugelis (500), J.A. Šimkus; (Karaliaučiaus kr. mokykloms) \$1000 – Tautos fondas Kanadoje (5750); \$200 – I. Adomavičienė (1635); po \$100 – J. Stukas (870), E. Erikas Petrus (900), Br. Laučys (680); (Bendrai Fondo veiklai) \$800 – Kanados lietuvių fondas (5500); \$500 – dr. M. J. Uleckai (3150); \$250 – F. Mockus – a.a. Vidos Mockuvienės atminimui; \$100 – prel. dr. Pr. Gaida (1250).

– Nuosirdi padėka visiems, padidinusiems įnašą. Sveikiname naujus narius – J. A. Šimkų ir F. Mockų. MLF valdyba

– Kanados lietuvių fondas iš 2001-jų metų pelno parėmė finansinės paramos prašiusias Kanados lietuvių organizacijas. Gavo: \$10,000.00 Pasaulio jaunimo diena; \$7,500.00 Kanados lietuvių muziejus; \$4,000.00 *Tėviškės žiburiai*; po \$3,000.00 Toronto "Gintaro" ansamblis, "Romuva Inc."; \$2,000.00 Prisikėlimo parapijos stovyklavietė "Kretinga"; po \$1,500.00 Toronto choras "Volungė", Hamiltono tautinių šokių ansamblis "Gyvatara", Montrealio choro plokštelės leidėjai; po \$1,000.00 Toronto choras "Aras", Toronto teatras "Aitvaras", Toronto skautų tuntas "Rambynas", Toronto skautų tuntas "Satrija", Prisikėlimo parapijos statybos vajas k-tas, Prisikėlimo parapijos biblioteka, Lietuvių sporto klubas "Anapilis"; \$800.00 Mažosios Lietuvos fondas; \$600.00 Lietuvių klubas "Santaka"; po \$500.00 Vilniaus krašto lietuvių sąjunga, Suvalkų krašto lietuvių išeivijos sambūris, Prisikėlimo parapijos jaunimo choras, Prisikėlimo parapijos choras, Montrealio radio programa, lietuvių krepšinio klubas "Gintaras", kamerinis orkestras "Lyra", Toronto choras "Daina"; po \$400.00 Toronto VI. Pūtvio šaulių kuopa, Toronto skautų tėvų komitetas, Hamiltono radio programa "Gintariniai aidai"; po \$300.00 Montrealio lietuvių slidinėjimo sąjunga, Toronto filatelijų ir numizmatikų draugija; po \$200.00 Hamiltono skautų tuntas "Širvinta – Nemunas", Hamiltono skautininkų būrelis "Satrijos Raganos", Londono sporto klubas "Tauras", Hamiltono ateitininkai, tinklapis "Dūmai". Kanados lietuvių bendruomenės veikla buvo paremta vienkartinėmis \$36,000.00 auka. Iki šiol lietuviška veikla Kanadoje buvo paremta \$86,150.00 suma.

– Kovai su vėžio liga Lietuvoje \$100 aukėjo V. Kišonienė (sesers a.a. Joanos Puleikienės atminimui).

Toronto jaunimas, dalyvavęs Pasaulio jaunimo dienos Romoje ir Paryžiuje (1997) ir Romoje (2000 m.), š.m. Didįjį penktadienį susirinkęs susikaupimui Prisikėlimo parapijos patalpose

PAČIŲ PRISKINTOS ARBA JAU PARUOŠTOS PARDAVIMUI

BRAŠKĖS ir daržovės

PARDUOTUVĖ ir VYNINĖ
8100 Steeles Ave. E., 6 km į rytus nuo Markham Rd. (Hwy. 48)
TEL. 905 294-3275
Tinklalapis: www.whittamoresfarm.com

– KLF valdybos posėdis įvyko birželio 24 d. Prisikėlimo parapijos patalpose. Dalyvavo pirm. A. Nausėdas, ižd. A. Pabedinskas, sekr. D. Šer, S. Piečaitienė (KLB atstovė), Br. Stundžia (revizija) ir administratorius L. Baziliauskas.

– Pirmininkas pranešė apie birželio 11 d. KLF tarybos susirinkimo nutarimus. Svarbiausias šio posėdžio tikslas buvo stipendijų studentams patvirtinimas. Pirmininkas taip pat priminė, kad KLF valdyba pasiskirstė pareigomis: A. Nausėdas perinktas pirmininku, L. Zubrickas ir J. Kuliešius – vicepirmininkai, A. Pabedinskas – iždininkas, D. Šer – sekretorė. KLF revizijos komisiją sudaro Br. Stundžia, S. Piečaitienė, KLB atstovė.

– Ižd. A. Pabedinską pateikė valdybai finansinę apyskaitą bei gegužės-birželio išlaidų sąrašą.

– Aptarta eilė įvairių administracinių reikalų. Gautos korrespondencijos santrauką pateikė sekr. D. Šer. KLF gavo padėkos laiškus iš Lietuvos ir Kanados organizacijų už finansinę paramą, paaiškinant kaip ji panaudota.

– Valdyba svarstė KLF 40 metų veiklos paminėjimo rengimą bei ta proga specialaus leidinio paruošimą. Leidiniui paruošti sudarytas komitetas: pirm. A. Nausėdas, sekr. D. Šer, Br. Saplys ir Br. Stundžia.

– Administratorius L. Baziliauskas pateikė paruoštą TŽ tekstą apie KLF paskirstytą paramą ir stipendijas. KLFondui "Parama" paskyrė \$2000. auką. Kitas valdybos posėdis įvyks rugpjūčio 26 d. Prisikėlimo parapijos posėdžių kambaryje.

D.B. Šer

– A. a. Kazimierui Šapočkui mirus, užjausdama jo žmoną Niną, dukterį Ramintą ir jos šeimą, Irena Paškauskienė "Tėviškės žiburiams" aukėjo \$20.

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & APPLIANCES
Skambinti
R. Jareckui
Tel. 416-370-3539 arba 416-825-3328
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

– A. a. Gedimino Vindašiaus atminimui Beržaičių šeima *Tėviškės žiburiams* aukėjo \$30.

– A. a. Antano Kuraičio atminimui sergintiems džiava ir vėžiui vaikuciams bei tremtiniams Lietuvoje Juozas ir Janina Šarūnaitė aukėjo \$50.

– Kauno arkivyskupijos Vairių dienų centrums \$100 aukėjo K. G. Balytos, V. Kišonienė (savo sesers a.a. Joanos Puleikienės atminimui).

– A. a. Michalinos Dausienės devintų mirties metinių atminimui pagerbti (1993 m. liepos 18 d.) duktė Aldona ir žentas Medys Empakeriai *Tėviškės žiburiams* aukėjo \$50.

– CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

– ATLIEKU stalias, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas), dengiu stogus. Skambinti Algiiui tel. 905 272-8323. Pager 416 715-4783

– "BALTIC TREE SERVICE" – Nupjaujam, genėjam ir tręšiam (fertilize) visų rūšių medžius bei krūmus. Darbas garantuotas. Skambinti Danieliui Leliui: Hamiltono 905 692-9741 (iki 9 v.v.); Toronte 416 753-0790.

– PARDUODAMAS 3.5 kamb. butas Vilniuje. Plotas 64.5 kv. metrų. Gražiame Antakalnio rajone prie pat troleibuso stotijos, krautuvų ir klinikinės ligoninės. Uždaras kiemas. Nauji langai mediniais rėmais. Teirautis telefonu Vilniuje: 75-33-50 arba mobiliu (370) 68-63-9198.

Punia Construction Ltd.
NAMŲ REMONTO BENDROVĖ
• ATLIEKAME: stalias, dažymo, elektros, vandentiekio, susikabinusių plytų (interlocking), keramikos plytelių klojimo darbus
• ĮRENGIAME: rūsius, vonias, virtuves
• STATOME: verandas, tvoras
• DENGIAME stogus.
GARANTUOJAME GERĄ DARBO KOKYBĘ
Skambinti
ALVYDUI GRIGUČIUI
tel. (905) 848-9628
nešiojamas (416) 560-0122

MONTREALQUE

– Dr. Vilių Pėteraitį Lietuvos respublikos prezidentas Valdas Adamkus apdovanojo DLK Gedimino ordinu. Apdovanotasis Min-daugo karūnavimo dieną (liepos 6) negalėjo dalyvauti ordino įteikimo ceremonijoje Vilniuje. Ordinas jam bus įteiktas vėliau. Džiaugiamės dr. Pėteraitio įvertinimu jam dirbant lietuvių bendruomenėje, o ypač Mažosios Lietuvos organizacijose.

– "Kanados lietuviai", kompaktinė plokštelė šiomis dienomis pasiekė Montrealį. Plokštelė išleista šį pavasarį Vilniuje. Turinį sudaro Kanados lietuvių įvairių dainos vietų ir jų išleistų plokštelių ar juostelių įrašai. Windsor, Londono, Hamiltono, Toronto, Mississaugos ir Montrealio lietuviai dainuoja liūdnas, o kartais ir linksmes dainas. Plokštelė prasideda vienintele poeto Henriko Nagio deklamacija *Prisijaukinti sakalą*. Plokštelėn įtraukti ir solistai: Gina Čapkauskienė, Elzbieta Kardelienė, Slava Žiemelytė, Antanas Keblys ir Vaclovas Verikaitis. Plokštelę sudarė ir išleido Antanas Fokas Sutaras, jo patarėjai buvo Jonas Govėdas, Antanas Mickus, Dalia Viskontienė ir S. Žiemelytė. Prie plokštelės yra priedas su trumpa apžvalga apie kiekvieną dainos vienetą, kurio dainos įdėtos į plokštelę.

– Rimo Jakubausko ir Estela Pinto jungtuvės įvyko 2002 m. liepos 6 d. Aušros Vartų šventovėje. Juos palaimino klebonas kun. Ričardas Birbilas. B.S.

– Solistės Elzbieta Kardelienės fondui paaukėjo 500 dol. Tautos fondas Kanadoje. Per V. Norvaišienę gauta 122 dol. 55 ct. Fondo valdyba reiškia nuoširdžią padėką. A. Keblys, pirmininkas

– Pagerbtuvės. Birželio 30 d. rinkosi svečiai iš arti ir toli į p. Krikščionių vasarvietę "Palanga", jį jų vaišingą ir gražią rezidenciją, kuri yra apsupta senų pušų. Pieva apsklojusi gražia veja. Darželyje pilna įvairiaspalvių gėlių. Pušų kvapas gaivina ir vėdina miestiečių plaučius. Šone – nemažas šaltinio ežerėlis teikia atgaivą.

– Tai į šį gražų kempelį suvažiavome atšvęsti mūsų mielo emerito kun. Juozapo Aranausko, SJ, buvusio ilgamečio Aušros Vartų parapijos klebono, įžengiančio į 87 metelius. Kaip ir visada, jis tebėra žvalus, pilnas humoro. Šiuo laiku jo rezidencija yra pas prancūzus Jėzuitus St. Jerome, Que. Jam buvo prisegta ruožava rožė ir sugiedota *Il-giausi, laimingi ir sveikieji metų*.

– Į šias pagerbimo iškilmes, nors ir atostogų metu, apsilankė per 30 žmonių. Svečių tarpe buvo ir Aušros Vartų parapijos naujasis klebonas kun. Ričardas Birbilas. Ap-silankė Petrai ir Povilai, kurie prieš keletą dienų atšventė savo vardinę. Kun. Juozpui Aranauskui dovanų įteikė šauliai. Taipogi jis buvo apdovanotas naujausiomis kompaktinėmis plokštelėmis. Antanas Mickus įteikė nuo Aušros Vartų choro ką tik išleistą Montrealio meninių vienetų įgiedotą CD ir Lietuvoje išleistą Kanados lietuvių įdainuotą plokštelę. Sol. A. Keblys įteikė savo solinių dainų kompaktinę plokštelę. Taipogi įteikė dovanėlių ir kiti susirinkusieji. Kun. J. Aranauskas yra mėgėjas klausytis gerų įrašų, tai gyvendamas svetimoje aplinkoje galės praskaidrinti pilką kasdienybę.

– Iniciatoriai šio puikaus pagerbimo buvo mūsų šauliai su savo vadovu Antanu Zuku. A. Keblys

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7
TEL: (514) 722-3545 FAX: (514) 722-3546

LITAS *Montrealio lietuvių kredito unija*
1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8
Tel.: 766-5827 FAX: 766-1349

Slaugos namų "Labdara" įnamių priežiūra rūpinasi (iš k.) pirmininkas J. R. Juodis, administratorė Joan Ciupek, užsiėmimų (Life Enrichment) koordinatore Lijlana Gavrilovič, padėjėja Silvija Klbingaitytė, Silvija Freimanienė – savanoriškų paslaugų koordinatore, padėjėja Irena Boros

Aukojo "Tėviškės žiburiams"

\$55 – T. Kaminskas, A. Šal-kus; \$50 – I. Jurcevičius; \$40 – A. Žemaitis, H. Adomonis; \$35 – A. Žebertavičius, V. Grušys, J. B. Danaitis; \$25 – A. Gustaitis, M. Ignatavičius; \$20 – dr. R. Strikas, E. Berneckas, J. Riauka; \$15 – A. Vaitiekaitis, M. Gelažius; \$10 – J. Banylis, V. Keturakis, V. Šestokas, L. Umbrasas, B. Underys; \$5 – A. Buožis, D. Puškorius, B. Valiukėnas, P. Rasimas; \$1 – V. Stankus.

– Rėmėjo prenumeratą atsiuntė: \$60 – A. Aukštikalnis; \$55 – S. Šetkus, V. Kriščiūnas, J. Vaškas, B. Karasikienė, A. J. Beisėnas, kun. Z. Smilga, DD, Z. Sokolovas, K. A. Pajaujis, Z. Didžbalis, V. Aušrotas, dr. J. Skučas, J. Riauka, A. Kalendra, M. Gelažius, L. Ruslys, P. Goudie, A. O'Donohue, V. Beniu-

šis, R. Banaitytė-Hennings, N. Jonaitis, F. Mašalas, V. Jokubauskas, K. Manglicas, A. Žugaraitė.

– Rėmėjo prenumeratą už trejus metus atsiuntė: J. Danaitis.

– Garbės prenumeratą atsiuntė: \$100 – I. Ehlers; \$70 – B. Barisas, V. Pleckaitis; \$65 – J. Dabkus, B. Ignatavičius, P. Tutyls, V. Kulnys, dr. R. Strikas, A. Antanaitis, A. Žebertavičius, V. Grušys, J. Vingelis, T. Bilda, V. Grigelytė, R. Geležūnas, A. R. Šileika, I. Jurcevičius.

– Garbės prenumeratą už dvejus metus atsiuntė: E. Kronas.

– Nuosirdus aciu už paramą lietuviškai spaudai. Dėkojame garbės bei rėmėjo prenumeratoriams ir visiems, kurie, siųsdami reguliarią prenumeratą prideda ir auką.

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1 Resurrection Rd., Toronto, ON M5A 5G1
Naujas raštinės adresas ir darbo valandos:
1 Resurrection Road
Toronto ON M9A 5G1
pirmadieniais ir trečiądieniais nuo 11 v.r. iki 3 v.p.p.
Remkime lietuvių veiklą Kanadoje! Remkime Lietuvą!
REMKIME PER KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

"Tėviškės žiburiuose" kartais apsilanko ir jaunesni-būsimi skaitytojai iš Anapilio darželio su mokytoja Ramune Zukowski